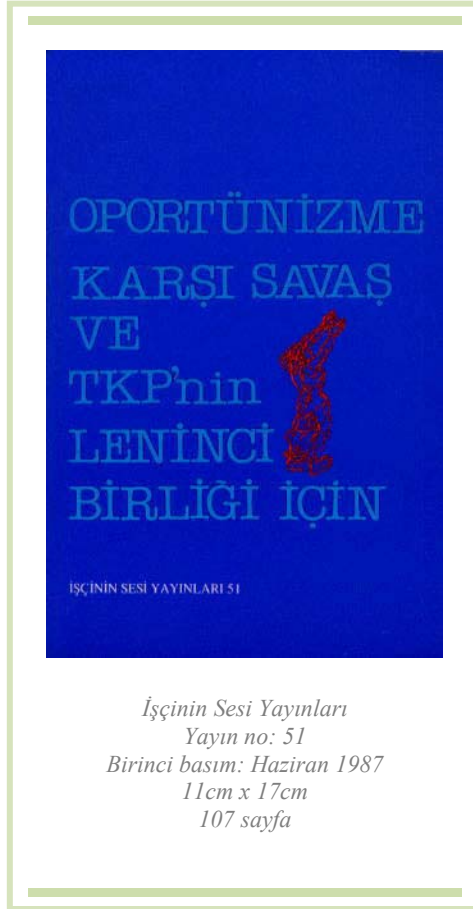

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN! KARKÊREN HEMÛ WELATAN YEKBIN!

OPORTÜNİZME KARŞI SAVAŞ VE TKP’NİN LENİNCİ BİRLİĞİ İÇİN

Hızır Kaya — Elif Toprak

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	3
I. GİRİŞ.....	5
II. OPORTÜNİZMİN ETKİLERİ	11
II.I. Türkiye İşçi Sınıfı Hareketini Güçsüz Düşüren Oportünizmdir	11
II.II. İşçi Sınıfı Hareketi Uzun Yıllar Boyunca Oportünizmin, Reformizmin Etkisi Altında Biçimlendi	13
III. PARTİNİN BUNALIMLI YILLARI	22
III.I. Oportünist Yönetimin Cuntaya Karşı İzlediği Siyaset ve Tutumumuz.....	22
III.II. Demokrasi Mücadelesinde Devrimci Çizgi ve Oportünist Çizgi.....	27
III.III. Parti İçi Mücadele ve Örgütsel Sorunlardaki Tutumumuz	30
III.III.I TKP’de derin bir bunalım yaşandı.....	30
III.III.II.TKP’de yaşanan bunalım koşullarında savunduğumuz çıkış yolu: Görevlerimiz	34
IV. SONSÖZ.....	42

ÖNSÖZ

Devrimci durum, faşizm, faşizmin çözülüşü, şimdi de güdük “Türkiye tipi” burjuva demokrasisi. Türkiye toplumunun girdiği her dönemeç, işçi sınıfımızın sırtına kene gibi yapışmış olan resmi oportünizmin bir yüzünü daha açığa çıkarıyor. Her dönemeç, resmi parti içinde idealizasyon nedeniyle gerçeği bütünüyle fark edememiş yoldaşların gözünü açmaya yardım ediyor.

Elinizdeki bu broşür, böyle bir sürecin ürünü olarak hazırlanmış.

Oportünizme Karşı Savaş ve TKP'nin Leninci Birliği İçin broşürünü ilk elime aldığım da yoldaşları tanımıyordum. Birkaç yoldaşla birlikte okuduğumuzda broşürün iki yönü bizi özellikle etkiledi.

Birincisi, bu yoldaşlar yayınlarımızı tam anlamıyla okumadan doğrulara, *İşçinin Sesi*'nin sonuçlarına varmışlardı.

İkincisi, yoldaşlar 1968 fabrika işgallerinde deneyim kazanmış bir ileri işçi grubu içinde çalışma yapmaktaydılar.

Bunlardan ilk elde iki sonuç çıkarıyoruz: Birincisi, yaşamın gelgitli ama işçi sınıfına güven duyan, çalışmasını sınıfın içine gömmüş yoldaşları gitgide *doğruya* çeken karmaşık sürecinde bu yoldaşlar *İşçinin Sesi*'nin görüşlerine ulaşmışlardı. O halde, Türkiye çapında partimizin henüz ulaşamadığı, kendi çabası ve çalışmasıyla görüşlerimize eş, benzer, yakın görüşlere varmış çok sayıda komünistin olması da kaçınılmazdı.

Çıkarttığımız ikinci sonuç, yoldaşlarımızın içinden geçtikleri süreç, TKP—*İşçinin Sesi*'nin görüşlerinin 30–40 yaş grubundaki deneyimli, olgun, ileri işçiler arasındaki çekim gücünü göstermekteydi.

Demek ki biz, yalnızca gençliğin partisi değil, işçi sınıfının en ileri, en olgun, en deneyimli kesiminin de partisiyiz.

Bir nokta daha. Bu yoldaşlar faşizm döneminden erimeden, hem de ilerleyerek çıkmışlarsa, bunda işçi içinde çalışmalarının rolü büyüktür.

Bu ise, III. Konferans'ta çizdiğimiz örgütsel stratejinin ne kadar yerinde olduğunun göstergesidir. Gözümüz, TKP—*İşçinin Sesi*'ni işçinin partisi yapmaya çevrilidir. Tüm çalışmalarımızın odağında, önemli endüstri merkezlerinde aktif, vasıflı, deneyimli, ileri işçi kesimini görüşlerimize kazanma çabası vardır. Bir yandan kadrolarımızı işçileştiriyor, öte yandan 60'lı yılların ateşinden geçmiş, deneyimli işçileri kazanıyoruz. Sınıfın gerçek partisi olma yolunda ilerliyoruz.

“Kişinin oportünist önyargılara karşı yürüttüğü acımasız ve kararlı bir savaş” sonucunda aramızda yer alan yoldaşlarımızın, menşevik görüşler için yaptıkları sergileme, bu anlamda da yararlı oldu. Resmi oportünizmin Marksizm'e karşı açtığı “ulusal demokrasi” seferine hayır demek isteyen, Marksizm–Leninizm'e sadık insanlara örnek olacaktır.

Son olarak, bu çalışma da gösteriyor ki, oportünizmin kahredici etkisi altında yarım kalmış bir süreç, dönüp dolaşp yeniden işlemeye başlıyor. Çuvala sığdırılmayan mızraklar yuvaya dönüyor. Biz sınıfın mızrağıyız.

R. Yürükođlu

I. GİRİŞ

Bu broşür, TKP’de oportünist “resmi” merkezin hattından koparak, TKP’nin Leninci hattında saf tuttuğumuz bir mücadele döneminin ürünüdür. İçinde bulunduğumuz somut örgütsel koşullar, 1983–1985 dönemi boyunca bizim önümüze bağımsız bir çabayla Leninci parti çizgisinde mücadele yürütmeyi temel görev olarak koymuştu. İşte bu broşürde yer alan görüşlerimiz, kendi mütevazı sınırları içinde yürüyen böylesi bir mücadele boyunca savunduğumuz parti çizgimizi dile getiriyor.

* * *

“İşçi sınıfının gücü örgüttür. Yığınlar örgütlenmediği sürece proletarya sıfırdır. Örgüt her şeydir.”¹

Bu gerçek, Türkiye işçi hareketinin son on yıllık döneminde olanca yakıcılığıyla karşımıza çıktı. Parti yaşamında olumlu, olumsuz çok önemli sonuçlar doğuran, derin altüstlüklerin yaşandığı bir dönem oldu bu dönem.

Özellikle faşist darbe sonrasında yaşanan yıllar, bir yönüyle tam bir olumsuzluk görünümündeydi. Moral bozucuydu. Örgütsel dağılma, çözülme, çöküntü, kısacası derin bir bunalım dönemi idi. Ama madalyonun diğer yüzünde ise, geleceğe güvenle bakabilmemizi olanaklı kılan olumlu bir gerçek gizliydi. Neydi bu gerçek?

1980 ve sonrasında yaşanan bunalımlı yıllar, partimizde ideolojik, politik, örgütsel her alanda, Leninci eğilimin oportünist eğilimden kesin olarak ayrışmasına, kopuşmasına sahne olan tarihsel bir dönemeci oluşturmaktaydı. Bu süreç aynı zamanda her partilinin, TKP’de netleşen iki ayrı hattan birini, ya oportünist ya da Leninci hattı seçmesi, safını belirlemesi süreci oldu.

İşçi sınıfının devrimci kavgasına sözde değil, gerçekte baş koymuş olan bir komünist için tutulması gereken yol tekti:

TKP’deki oportünist resmi merkezin hattından kopmak ve Leninci parti hattında yerini almak.

Komünist mücadeleye gerçekten inanmış, bağlanmış bir öncü işçiyi, bir yoldaşı bu doğru politik tercihi yapmaktan alıkoyan ne olabilirdi? Ya da bugün için ne olabilir?

Oportünizmin yıllar boyunca kadroları sistemli bir biçimde Leninci teoriden uzaklaştırması sonucu doğan ideolojik düzey düşüklüğü, oportünist bozulma. Ve sonuçta parti gerçeklerini devrimci tarzda kavrayamamak. Bu nedenle de parti içinden yükselen Leninci sese yeterince kulak vermemek.

Bugün geriye dönüp değerlendirdiğimizde, parti üyelerini oportünizmin etkisinden kurtaracak ve onları parti gerçeklerini kavramaya yöneltecek bir sesin, daha 1979’larda parti içinden yükseldiğini söylemeliyiz.

---

¹ Lenin, *Düşünceler-Aforizmalar*, Yeni Dünya Yayınları, s.126.

Partimizde Leninci eğilimle oportünist eğilimin ayrışmasının, kesin ve açık bir çatışmaya dönüştüğü ilk dönemeç noktası 1979'lardır. O tarihlerde, partimizin yayın organlarından biri olan *İşçinin Sesi* gazetesi etrafında bir araya gelen yoldaşlarımız, parti üst yönetiminin izlediği oportünist hattan kesin olarak yollarını ayırıyorlardı. Bu kopuşun sonucu olarak, partimizde oportünizme açıkça karşı çıkan yeni bir ses yükseldi.

Bu yeni oluşum karşısında parti kadroları nasıl bir tutum aldılar? Parti içi çatışma, Leninci–oportünist çatışması kadroların çoğunluğunca nasıl değerlendirildi? Yalın gerçek şudur:

Parti örgütleri, parti üyelerinin büyük çoğunluğu o dönemlerde oportünizmin öylesine etkisi altında bulunuyorlardı ki, oportünizme karşı çıkan yeni sese kulaklarını tamamen tıkadılar. *İşçinin Sesi*'nin, oportünist resmi merkezden kopuşuyla başlayan “bölünme” olgusunun anlamını kavrayacak ve buna göre bir seçim yapacak durumda değildiler. Kadroların düzeyi, oportünizmin oluşturduğu bir düzeydi. Onların ruh hali oportünizm tarafından belirlenmişti. Ve bu durumun kaçınılmaz sonucu olarak, *İşçinin Sesi*'nin çizgisi, onun görüşleri değerlendirilerek değil de, oportünistlerin *İşçinin Sesi* hakkında yürüttüğü karalama kampanyalarına bakılarak değerlendirildi.

Açıkça belirtmeliyiz ki, 1980 öncesinde biz de oportünist resmi merkezin peşinden sürüklenen bu bilinçsiz tutumdan kendimizi kurtaramadık. Bu tutum, parti içindeki mücadeleyi, olayları, olguları düpedüz oportünizmin mantığıyla yargılamak, oportünizmin gözlüğüyle değerlendirmek demektir. Bu yanılgıları yaşayarak çıkardığımız temel bir ders var:

Partide oportünist eğilimle, Leninci eğilimin ayrışmaya başladığı, partinin iki ayrı kanat olarak bölündüğü bir durumda, devrimci kanadı, oportünist kanadın sözlerine bakarak değerlendirmeye kalkışmak, politik açıdan acıması bir hafifliktir.

Kadroların bu zaafına karşın, 1979'da *İşçinin Sesi*'nin kopuşuyla başlayan süreç yine de, TKP'de oportünizmin doğurup beslediği önyargıların yıkılması yönünde gelişmekteydi. *İşçinin Sesi*'nin yolunu ayırmasıyla Leninci çizgide saflaşmaya başlayan yoldaşlar, TKP içinde devrimci fikirleri yayan bir kanat düzeyine yükselmekteydiler. Olaylar bu şekilde yol alırken ne oldu?

12 Eylül faşist darbesi geldi. Bu yeni politik durum, oportünizmin parti içinde örgütsel olarak yenilgiye uğratılmasını geçici bir süre için engelledi. Henüz yeni olan Leninci kanadın, partimizde daha geniş kadroları kucaklaması hedefinin önüne, faşist darbeye gelen nesnel engeller dikildi.

Ne var ki her şeye karşın, 1980 sonrası, oportünist yönetimin ideolojik–siyasal–örgütsel iflasının gizlenemez bir biçimde gözler önüne serildiği bir dönemi oluşturur. 12 Eylül faşist darbesi, TKP'nin oportünist yönetiminin partiye dayattığı reformist çizgiyi pratikte kadrolara acı deneyler yaşatarak açığa çıkarmıştır. Oportünist merkezin burjuva reformizmiyle uzlaşan içyüzü, sınıfsal ihanet içindeki küçük burjuva karakteri tamamen dışa vurmuştur.

Darbeyi izleyen günlerde parti üst yönetiminin – cunta ile uzlaşma arayışına dayanan – siyasal çizgisi ve bunun doğal uzantısı olan örgütsel tasfiyeciliği, partide derin bir çöküntü yarattı. Partide yaşanan bu çöküntü, kadroları derinden sarstı ve büyük bir şok etkisi yaptı.

Bu durum parti üyeleri üzerinde iki biçimde sonuç doğurdu: İnançları zayıf, bilinçleri kıt olan kimi kadrolara, partinin yaşamakta olduğu kriz her şeyin sonu gibi görüldü. Yaşanılan anın ortaya çıkardığı yenilgiyi kaldıramayacak durumda olanlar, gericilik günlerinde zor, fakat o ölçüde de değerli olan devrimci tavrı gösteremeyenler, büyük bir şaşkınlık içinde, mücadele-

nin dışına savrulmaya, çökmeye başladılar. Parti sorunu, tam bir çözümsüzlük, tam bir kaos gibi görünmekteydi bu türden kadrolara.

Oysaki çözümsüzlük yalnızca görünümdeydi. Evet, parti derin bir krize girmişti. Alabildiğine sarsıntı geçirmekteydi. Ama bu kriz, kendi içinde çözüm unsurlarını da taşıyordu. Gerçekte yaşanan bir kaos değildi. Parti içinde farklı sınıf eğilimleri arasında kıyasıya süren bir *kavga* idi. Parti sorunlarında kadrolara bulanıklık gibi yansıyan şey, gerçekte bu kavganın şiddetinin yarattığı görünümlerdi. Onun dışa vurmasıydı.

Parti gerçeklerini doğru biçimde kavrayan, 12 Eylül şokunun etkisiyle olumlu yönde derin bir değişikliğe uğrayan kadrolar ise, gerçek çözüm yoluna doğru yol almaya başladılar. TKP'yi Leninci bir parti niteliğine yükseltme inancı ve kararlılığı içinde olan tüm kadrolar adım adım aynı noktaya, Leninci TKP hedefine doğru ilerlemeye koyuldular.

12 Eylül sonrasında açığa çıkan parti gerçekleri, bizde de derin bir değişim yarattı. Partimizin geçirmekte olduğu sarsıntı bizi partiden uzaklaştıramadı. Ama bu sarsıntı bizi oportünist yönetimin hattından kopararak Leninci parti çizgisine getirdi.

TKP'ye gerçek anlamda, Leninci anlamda sahip çıkmak üzere resmi merkezin oportünist hattını kesin olarak terk ettik. Bu tutum, oportünizmin etkisi altında kalan ve düşünceleri çarpıtılmış olan kadroların sandığı gibi, parti dışına düşmek değildi. Tam tersine, gerçekten parti içinde, ama Leninci niteliğe yükseltilmiş bir TKP içinde var olabilmek için, partiyi oportünizmin elinden çekip alma mücadelesiydi.

* * *

Faşist darbe sonrasında oportünist merkezin sınıf niteliğini, pratikte bizzat yaşadığımız deneyler temelinde kavramamızla başlayan ve bugüne uzanan bağımsız politik çabamızın gelişme yolu genel hatlarıyla şöyledir:

1980 sonrasında başlayan yeni politik süreçte, Leninci parti yolunu kavrama çabasına girişimizle birlikte, “ne yapmalıyız” sorusunu önümüze koyduk. TKP yönetiminin kadroları içine çektiği, oturup bekleme ve örgütsüzleştirme politikasına boyun eğmek, bir komünistin kendi kendini inkârından başka bir anlam taşııyordu. Bir komünist, partisinde böyle bir duruma yüz yüze geldiğinde ne yapmalıydı? Bu sorunun cevabı ancak Lenin'den öğrenilebilirdi.

“Belirli bağımsız çalışma olmadan, ciddi sorunların hiçbirinde gerçeğe ulaşılamaz. Çalışmaktan korkanlar, gerçeği bulma olanağından kendilerini yoksun etmektedirler.”²

Böyle diyor Lenin, partinin tartışmalı sorunları karşısında gerçeği bulabilmek için.

O halde yerine getirilmesi gereken birinci ve temel görev, oportünizmin yıllar boyunca “unutturduğu” Leninci teoriyi *özümsemek*, onun ışığıyla *aydınlanmaktır*. Bu, kişinin önce kendi içinde oportünist önyargılarına karşı yürüttüğü acımasız ve kararlı bir savaştır. Bağımsız ideolojik savaşımızın ürünü aldık. Zihnimizi geçmişin oportünist görüş ve değer yargılarından temizledik. Leninci ideolojiyle donanarak bir bakıma *yeniden doğduk*.

İdeolojik savaşımız bizi örgütsel sorunlarda şu gerçekle yüz yüze getirdi: TKP resmi yönetiminin oportünist iradesine boyun eğmeye devam ederek, partide oportünizme karşı bir zafer

² Lenin, *Düşünceler-Aforizmalar*, Yeni Dünya Yayınları, s.237.

kazanılmaz. TKP'yi Leninci parti niteliğine ulaştırabilmek için oportünizmden tamamen bağımsız bir yolu tutmak kesin bir zorunluluktur.

Böylece 1983'e geldiğimizde, yeni bir dönemeç noktasında bulunuyorduk. "Ne yapılmalı" sorusu yeniden sorulmalı ve şimdi eskisinden daha ileri, daha net bir hedef benimsenmeliydi. Oportünizmden kesin örgütsel kopuşu gerçekleştirerek, yoldaşlarımızla birlikte Leninci tarzda ayağa dikilmeliydik. Marksizm–Leninizm'i kavrama çabasına girişimizle birlikte, gelişip güçlenen yeni yanımız, eski oportünist yanımıza esaslı ve köklü darbesini vuracak denli olgunlaşmıştı. O nedenle, TKP'de oportünist merkezden kesin örgütsel kopuşu gerçekleştirmemiz, bütün bu gelişim sürecimizin doğal ve mantıki sonucu oldu.

Ancak bu adımı atmak, bulunduğumuz dönemeç noktasında işin yalnızca başlangıcını oluşturuyordu. Atılan bağımsız adımın gereği olan yeni görevleri gerçekleştirebilmek, sağa–sola savrulmaksızın doğru bir çalışma yürütebilmek için, Leninci tarzda örgütlülük zorunluuydu.

İşte bu aşamada, parti içinde aynı görüşleri paylaşan ve proletaryanın devrim kavgasını her şeyin üstünde tutan yoldaşlarla ilişkiye geçmek, birlikte yürümek gerekiyordu. Ne var ki tam da bu noktada, ülke içindeki politik koşullar işimizi kat be kat güçleştirmekteydi. Ülke içinde faşist dikta koşullarının oluşturduğu nesnel ortam, partimizde daha önce Leninci yolu tutmuş olan yoldaşların sesinden–soluğundan yoksun bırakmıştı bizi. Onlarla aynı kavga içinde örgütsel bütünleşmeyi gerçekleştirme, merkezi çalışmaya bağlanma olanağından yoksunduk.

O halde faşist diktanın baskı koşullara altında kendi bağımsız çabamızla, komünist tarzda ayakta kalmak ve Leninci partinin bir örgütü gibi çalışmak, bizim tek ve tutarlı mücadele çizgimiz olmalıydı. Ve kararımızı bu doğrultuda kesinleştirerek bağımsız bir politik çalışma yürütmeye koyulduk. Biz faşist dikta koşullarının ve oportünizmin partimizde yarattığı o örgütsüzlük ve çöküntü günlerinde, görünürdeki yalnızlığımıza karşın, kendimizi devrimci anlamda güçlü ve yüksek moralli kılabildiysek, bunun bir tek nedeni vardır:

Lenin mücadelemizde bize yol gösterdi, yanı başımızda oldu. Nasıl ki, bütün bir gericilik döneminin kahırlı günlerinde Leninci yolu tutan tüm yoldaşlarımızın yanı başında olduysa. TKP'yi Leninci bir parti olarak "yeniden inşa" hedefini benimsediğimizde kimseden çağrı beklemeksizin üzerimize düşen görevi üstlenmek zorunda olduğumuzun bilincindeydik.

Partinin oportünizmin eliyle çöküntüye sürüklendiği bir durumda, gerçek komünistlerin, partiyi devrimci tarzda ayağa kaldırmak için, kimseden çağrı beklemeksizin bağımsız politik mücadeleye girişmek zorunda oldukları direktifini veren Lenin'dir.

Bu nedenle göreve kendi bilincimizle talip olduk. Ve bizimle aynı hedefi paylaşan yoldaşlarımızla birlikte Leninci örgüt disiplini, komünist mücadele ilkeleri doğrultusunda somut bir çalışma planını benimsedik. Bu politik çalışma planımızla görevimizi şöyle netleştiriyorduk:

TKP'nin Leninci parti çizgisinde yeniden inşa edilmesi hedefini paylaşan, benimseyen komünistler olarak, parti görevimizi yerine getirmek üzere, öncü işçiler arasında çalışmayı başa almak. Faşist dikta koşulları altında mücadeleyi terk etmeyen en iyi, en fedakâr, sınıf bilinçli öncü işçilere ulaşabilmek. Öncü işçileri – partimizde yıllarca oportünizmin etkin olması nedeniyle – içine düştükleri oportünist yanılğılardan kurtararak Leninci parti çizgisine kazanmak. Bunun somut örgütsel anlamı şuydu: TKP'yi Leninci çizgide yeniden inşa görevini fiilen üstlenen illegal proleter çekirdekler yaratmak!

Bu görev bilinciyle yöneldiğimiz politik çalışma, bir yönüyle bağımsız bir çalışmaydı: Oportünist merkezin reformist ve likidasyonist çizgisinden tamamen kurtulmuş, Leninci parti ilkeleri doğrultusunda yürüyen bağımsız politik bir çalışma. Ayrıca, içinde bulunduğumuz ve

kısa vadede kendi irademizle değişikliğe uğratamayacağımız nesnel ortam nedeniyle de bu çalışma kendi olanaklarımızla sınırlı bir çalışma olacaktı. Gerek nesnel koşullar, gerekse öznel konumumuz çalışmalarımızı yerel ve mütevazı bir parti çalışması düzeyinde tutacaktı. Fakat bu çalışma, geleceğin hazırlayıcısı, Leninci TKP'nin yaratılmasında kendi ölçüleri içinde tuzu bulunan bir kavga olmalıydı. O nedenle, bizim bağımsız görünen politik çalışmamız, gerçekte genel bir hedefe, bir bütüne, Leninci TKP'yi yaratmak üzere yola çıkan tüm yoldaşların devrimci kavgasına bağımlı idi.

O günlerde tuttuğumuz bu yol, bugün geriye dönüp baktığımızda bütünüyle doğrulanmış bir tutumdur. Bizce TKP'deki oportünist yönetimin ideolojik hattından uzaklaşarak, Leninci çizgiye yaklaşan ve fiilen bizimkine benzer örgütsel koşullar içinde bulunan tüm yoldaşlar böylesi bir yolu tutmalıydılar. “Yalnız kalmak”, oturup beklemeye ve olayları bir seyirci gibi kenardan izlemekle yetinmeye yol açmamalı, bahane oluşturmamalıydı. Bu asla komünistçe bir tutum olamazdı.

Parti içinde oportünist yönetime karşı çıkıp, bağımsız çevreler oluşturan başka yoldaşlar da oldu. Ancak bunların bir bölümü, partideki bunalım koşullarının örgütsüzlüğün yarattığı illegal bağımsız grup ve çevreler oluşturma zorunluluğunu doğru bir temele oturtamadılar. Leninci parti birliğinin bir müfrezesi gibi çalışmak, daha baştan her türlü grupsal hesapların üstünde tutulmalıydı. TKP'nin içine düştüğü örgütsel dağınıklık ve bunalım koşulları, her grubun kendi bağımsız çevresinden yeni bir parti yaratma düşüncesini asla haklı gösteremezdi. Böylesi düşünceler, oportünizme karşı çıkmak adına ileri sürülse de, Leninci örgüt sorununu doğru ve tutarlı bir kavrayış tarzı olamazdı.

İşte parti içinde resmi merkeze karşı muhalefetlerini, Leninci parti birliğine ulaşma hedefiyle bütünleştiremeyen yoldaşlar, kendi dar çevrelerine hapsedildiler. Bu tavrın ardında yatan gerçek neden, parti içinde daha önce oluşmuş Leninci saflaşmanın (*İşçinin Sesi*) öznel niyetlerle göz ardı edilmesi ve dar grupçu tutumların öne çıkarılmasıydı.

Eğer objektif gerçeklik TKP içinde daha 1979'larda *İşçinin Sesi*'nin başlattığı örgütlü Leninci bir saflaşmayı ortaya koymuşsa, pratik kimseye bu saflaşmayı göz ardı ederek, kendi dar çevresinden Leninci parti yaratma şansını tanımaz! Böylesi bir davranış yolunu tutan yoldaşlar, oportünizmden koptuklarını söyleseler de, gerçekte henüz Leninci parti çizgisinden uzaktırlar. Bu tutum onları sonuç olarak oportünizmin çevresinde dönenip durmaya, ya da grupsal varlıklarını yalnızca resmi merkeze muhalefetle sınırlayıp, kendi enerjilerini yiyip bitirme açmazına sürükledi.

Böylesi yanlış yollara sapmış bulunan politik grup ve çevrelerin bu tavrı, gerçekte Leninci TKP davası açısından tamamen geriye doğru atılmış bir adımdı. Önemli ve gerekli olan şey, parti içinde yürüyen Leninci–oportünist saflaşmasında gelinmiş bulunan en son aşamayı, son halkayı yakalayabilmek ve orada saf tutmayı başarmaktı. Farklı politik çevrelerden gelen grupların, TKP'yi yeniden kurmak üzere bir araya gelerek parti birliğine yükselmeleri dönemi 1973 atılımı ile geride bırakılmıştı. 1979 yılı ise, aynı parti içinde yaşayan iki farklı sınıfsal eğilimin, Leninci ve oportünist hattın ayrışmasını başlattı. *İşçinin Sesi*'nin açık mücadelesiyle başlayan Leninci saflaşma asla bir geriye dönüş değildi. 1973'lerde TKP'yi yeniden kurmak üzere birleşen grup ve çevrelerin yine eski durumlarına dönmeleriyle sonuçlanan bir ayrılık değildi bu. TKP'yi Leninci bir parti olmaya doğru ilerleten yeni bir oluşum, yeni bir sentezdi. Bu oluşum, 1980 sonrasında parti içinde oportünist merkezden kopup Leninci saflara geçen yoldaşlarla birlikte gerçek TKP'ye doğru yürüyen bir mücadeleydi.

İşte bu nedenle, oportünist kanattan kopan ama ilerleyen bu kavgada yerini almayan ve almayı hedeflemeyenler, henüz Leninci parti kavgasını yürütüyor sayılmazlar. TKP’de bu hedefe bağlı olmaksızın yaratılan grup ve çevrelerin, bağımsızlıklarını koruma adına atacakları her adım, boşluğa atılmış bir adım olacaktır. Ve böylesi adımlar hareketimizin ilkellik, amatörlük dönemindeki hastalıklarına bir geri dönüştür. Oportünizmden bu tarzda *sözde* bir kopuş, grupçuluktur. Leninci parti bütünselliğinin yerine ayrı ayrı *politik tekkeler* saltanatını koymaktır.

* * *

Parti içinde yürüyen mücadelede, 1980 sonrasında aldığımız tutumu ve izlediğimiz çizgiyi bugün yeniden değerlendirdiğimizde, şu olumlu sonuca çıkabiliyoruz:

Tuttuğumuz yol bizi Leninci parti birliği hedefinden uzaklaştırmamış, tam tersine, TKP’nin Leninci parti niteliğine yükseltilmesi için gerçek örgütlü merkezi savaşı yürüten yoldaşlarımızın (*İşçinin Sesi*) yanı başına getirmiştir.

Yoldaşlar, 1980 sonrasında o zor günlerinde önümüze hazır bir çözüm konulmasını beklemeksizin yürüttüğümüz bağımsız çabalar, bizi bu noktaya ulaştırdı. Bütün bu süreç boyunca partimizde ortaya çıkan temel sorunları nasıl değerlendirdik, neyi savunduk?

İşte elinizdeki broşürde bu sorunun yanıtını vermeye çalışıyoruz. Esas olarak 1983–1985 döneminde geliştirdiğimiz ve ısrarla savunucusu olduğumuz görüşleri, bugünkü parti gerçekleri ışığında çıkardığımız bazı önemli sonuçlarla birlikte değerlendirmenize sunuyoruz.

Haziran 1986

II. OPORTÜNİZMİN ETKİLERİ

II.I. TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİ GÜÇSÜZ DÜŞÜREN OPORTÜNİZMDİR

Türkiye’de işçi sınıfı ve emekçi yığınlar, burjuvazinin faşist diktatörlüğünü 12 Eylül rejiminde yaşayarak tanıdılar. Burjuva devletin gerçek karakterini (burjuvazinin diktatörlüğü) bu devletin çıplak terörüyle yüz yüze gelerek gördüler.

12 Eylül rejimi, burjuva devletin kutsallaştırılmış dokunulmazlığı olan o pek saygın(!) kurumlarının (ordu, polis, bürokrasi, yargı mekanizması vb.) üstündeki şalı çekip kaldırdı. Ve bu kurumların sömürülen yığınları ezmek, sindirmek için var olan birer baskı aygıtı olduklarını açığa çıkardı.

Askersel darbeyle gelen faşist dikta, karşısında en tehlikeli engel olarak, proletaryanın ve emekçi kitlelerinin örgütlü güçlerini görmekteydi. Diğer tüm örneklerinde olduğu gibi, Türkiye’de de faşizm, öncelikle bu güçleri dağıtma, parçalama, yok etme eylemine girişti. Faşist cunta, Türkiye devrimci hareketinin örgütlü güçlerine aralıksız biçimde saldırdı. Proletaryanın komünist hareketi, küçük burjuva devrimci demokrat hareket ve Kürt ulusal devrimci hareketi, faşist devletin azgın terörüyle yüz yüze geldiler.

Türkiye devrimci hareketinin güçlerini bu azgın terörden koruyabilmesi, ancak yeni dönemin koşullarına hazırlıklı olmasıyla mümkün olabilirdi. Ne var ki, diktatörlüğün saldırısı, genel olarak devrimci hareketin, özel olarak da proletarya hareketinin örgütlü ve hazırlıklı olmadığını açığa çıkardı. Bu durumun kaçınılmaz sonucu ağır bir yenilgi oldu.

Devrimci hareketin kabarma döneminden duyduğu hoşnutlukla harekete katılan küçük burjuvaya her şeyin sonu gibi göründü bu durum. Oysa devrimci proletarya için, bu yenilgiden çıkarılacak nice dersler vardı. Gelecek taarruzlarda kullanılmak üzere, yenilgiden de öğrenmesini bilmek gerekiyordu. Devrimci tutum bunu emrediyordu. Doğru olan, yenilginin sonuçlarına takılıp kalmak değil, bu sonuçları hazırlayan nedenlere yönelmektir. Nitekim küçük burjuvalar ağlayıp sızlanmakla yetinirken, ileri işçiler yenilginin nedenleri üzerinde düşünmeye, dersler çıkarmaya çalıştılar.

* * *

Darbe sonrasında olayların gidişini kavramaya çalışan ileri işçiler, güçler dengesinin sınıfın aleyhinde olduğunu gördüler.

İşçi sınıfı hareketinde legal sosyalist partilerin (TİP, TSİP vb. gibi) gerçek durumları, sınıf savaşımında tuttukları konumlar belliydi. Bu partilerin oportünist önderliklerinin, sınıf hareketinde devrimci, öncü bir misyon üstlenemeyecekleri pratik tarafından çoktan açığa çıkarılmıştı. Ne var ki pratik bir başka gerçeği daha açığa çıkarmıştı:

Oportünizmin proletaryanın komünist partisinde de egemen olduğunu ve TKP'yi öncü devrimci misyonunu yerine getiremez bir konuma sürüklediğini!

Öte yandan TKP'deki Leninci güçler ise daha yeni saflaşmaktaydılar, yolun başındaydılar. Ve henüz olayların gidişini etkileyecek örgütlü bir güce sahip değillerdi.

Böylesi bir durumda proletarya gerçekten devrimci, savaşkan bir örgütlülükten yoksun bulunmanın ruh halini yaşamaya başladı. Kendini politik bakımdan yalnız ve güçsüz hissetti. İleri proletarya, her bakımdan örgütlü, hazırlıklı bulunan silahlı bir düşman karşısında, örgütsüz, hazırlıksız, donanımsız bir ordunun tutunamayacağı gerçeğini sınıf sezgisiyle kavradı. Karşı-devrimin azgın terörü karşısında işçi sınıfı geri çekilmek zorunda kaldı. Ve ileri proleterler de, gelecek savaşlara hazırlanmak üzere işçi sınıfının kitlesiyle birlikte geri çekildiler.

Ne var ki işçi hareketindeki küçük burjuva oportünist merkezlerin (TKP'nin oportünist merkezi de dahil), ileri proletaryayı kendi kaderiyle baş başa bırakan, örgütsüzlüğe terk eden siyasal karakteri, düzenli bir geri çekilişi de engellemiştir. Bu durum, işçi hareketinin faşist diktatörlük altında uğradığı kayıpların daha da büyümesinin nedenidir.

İleri işçiler, olumsuz koşullar altında gerçekleşen geri çekilişin doğurduğu kayıpları, kendi çabalarıyla oluşturdukları örgütlülük ve dayanışmayla hafifletmeye çalıştılar. Ancak, bu çabaların önemini ve değerini göz ardı etmeksizin, işçi hareketinin faşist diktatorya döneminde yaşamış olduğu durumu da, gerçek neyse ona göre ifade etmek gerekir:

Finans–kapitalin faşist darbesine her bakımdan hazırlıksız yakalanan işçi hareketinin, faşist diktatörlük döneminde büyük ölçüde gerilediği, tepkilerini aktif eylemlere dönüştüremeyen bir konuma sürüklendiği yadsınamaz bir olgudur.

Faşist cuntanın artarda gelen saldırılarının, işçi sınıfında derin bir öfke ve sınıf kını doğurmasına karşın, bunun eylemli bir tepkiye dönüşmemesinin, işçi sınıfından anti–faşist bir direnişin yükselememesinin altında yatan gerçek neden işte budur. Gerek 12 Eylül öncesinde, gerekse sonrasında işçi sınıfının devrimci görevlerini yerine getirememesinin tarihsel suçu, TKP'nin oportünist yönetiminin omuzlarındadır!

* * *

12 Eylül sonrasında işçi hareketinin içine düştüğü ve bugün de tam anlamıyla kurtulamadığı bu durumu küçük burjuva demokratlar, sınıfın geriliğine bağlıyorlar. İşçi hareketindeki oportünistler ise, sınıfın örgütsüzlüğünü, devrime hazır olmadığını (bizzat kendi politikalarının neden olduğu bu durumu) bahane ederek, kendi suçlarını sınıfın sırtına yüklemeye çalışıyorlar. Her iki görüş de, Türkiye işçi sınıfının henüz bir devrimi gerçekleştirecek düzeye gelişmediğini kanıtlamaya çabalarken, gerçekte kendi devrim kaçaklığını dışa vurmaktadır!

Oysa nesnel olgular, işçi sınıfının devrimi gerçekleştirecek düzeyde gelişmiş bulunduğunu, ama oportünizmin onu politik açıdan geriye çektiğini, güçsüz düşürdüğünü gösteriyor.

1968–80 döneminin deneyimi göstermiştir ki, Türkiye işçi sınıfı nitel ve nicel bakımdan gelişmiş, sonuna kadar tutarlı devrimci olan tek toplumsal güçtür. Nesnel gerçek budur!

Türkiye işçi sınıfı 1960'lardan beri çok hareketli bir politik süreçten geçti, devrimci durumları yaşadı. Proletarya bu süreçte büyük bir hızla gelişti. Ama buna karşın, onun siyasal örgütlülük düzeyi, siyasal eylem gücü (özel ögenin gelişme düzeyi) yaşanan devrimci durumların hep gerisinde kaldı.

Bu yıllar boyunca öznel ögenin geriliğinin ve TKP'nin devrimci tarzda ayağa dikilememesinin temel nedeni, işçi sınıfı hareketinde oportünizmin, reformizmin çemberinin bir türlü kırılmayıp durmasıdır. Oportünizmin Türkiye işçi sınıfı hareketinde çok derin bir tahribatı vardır. İşçi hareketi uzun yıllar boyunca küçük burjuva sınıf eğiliminin, burjuva kuyrukçuluğunun etkisi altında biçimlenmiştir. Neden böyle olmuştur?

Özellikle 1968'lerden itibaren yaşanmaya başlanan devrimci altüstlükler dönemine karşın, neden oportünizmin, reformizmin çemberi kırılmamıştır?

Bu soruların yanıtlarını Türkiye işçi sınıfı hareketinin gelişme sürecindeki başlıca dönemeçlere daha yakından bakarak verebiliriz. Amacımız ayrıntılara gömülmek değil, yaşanan tarihsel süreci doğru değerlendirip, doğru devrimci tutum almaktır.

Bugün işçi sınıfı hareketini güçlü kılabilmek için, onun güçsüzlük kaynağını doğru tespit ederek üzerine yürümek gerekiyor!

II.II. İŞÇİ SINIFI HAREKETİ UZUN YILLAR BOYUNCA OPORTÜNİZMİN, REFORMİZMİN ETKİSİ ALTINDA BİÇİMLENDİ

1920'LERDEN 1960'LARA

Türkiye'de kapitalizmin uzun yılları kapsayan gecikmeli gelişimi, bir yandan Türkiye'yi bir küçük burjuvalar ülkesi durumunda tutarken, diğer yandan da modern sanayi proletaryasının oluşumunu ve yığınsal bir işçi hareketinin tarih sahnesine çıkışını geciktirmiştir. Türkiye işçi hareketinin ve onun öncü partisi TKP'nin uzun yıllar boyunca küçük burjuva eğiliminin etkisinden kurtulamayışının ve onunla birlikte yol alışının nesnel nedeni budur.

1920'lerin başında Türkiye'de kapitalizmin gelişmemişliğine bağlı olarak, sanayi proletaryası da henüz çok cılızdı. Yığınsal bir işçi hareketinin varlığından söz etmek mümkün değildi.

Ama öte yandan, aynı yıllarda ulusal ve uluslararası düzeyde çok hareketli, devrimci bir dönem yaşanmaktaydı. Birinci Dünya Savaşı'nın sonuna doğru, 1917 Ekimi'nde insanlık tarihinde yeni bir çağ başlatan ilk muzaffer proleter sosyalist devrimi gerçekleşmiş, tüm Avrupa proleter devrimleri fırtınasıyla sarsılmış, Ekim Devrimi ezilen ulusların kurtuluş savaşlarının önünde yeni ufuklar açmıştı. Türkiye'de ise, ülkeyi istila eden emperyalist devletlere karşı Anadolu'da giderek genişleyen ve halk yığınlarını içine çeken Ulusal Kurtuluş Savaşı başlamıştı.

İşte TKP, dünyayı sarsan Ekim Devrimi'nin doğrudan etkisi altında ve ulusal kurtuluş savaşının içinde bir öncü işçi hareketi olarak doğdu.

Türkiye Komünist Partisi, içinde bulunduğu ulusal ve uluslararası nesnel ortama bağlı olarak, daha başlangıçta iki etki altında biçimlenmiştir.

Birincisi, Büyük Ekim Devrimi'nin etkisi. İkincisi ise Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın etkisi.

Büyük Ekim Devrimi'nin etkisi TKP'yi daha doğuşu anında Komünist Enternasyonal'in bir müfrezesi olmaya yöneltti. Bu yanıla TKP, Leninci bir temele sahip oldu.

Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın etkisi ise, TKP'yi işçi sınıfının henüz nesnel olarak gelişmemiş olduğu koşullarda, kaçınılmaz olarak küçük burjuva tabanda da hareket etmeye yöneltti. Küçük burjuva unsurların büyük çoğunluğu burjuva ideolojisinden kopmaksızın partiye katılmaktaydılar. Böylece TKP'de Leninci eğilimin yanı sıra, küçük burjuva temelden kaynaklanan ve devrimci Marksizm'e karşıt görüşleri savunan oportünist bir eğilim de gelişmeye başladı. Bu eğilim işçi sınıfının bağımsız sınıf politikasından uzaklaşan ve daha çok ulusal burjuvazinin ideolojisine, ulusalcılığa yakınlaşan görüşleri temsil etmekteydi.

Ulusal kurtuluş savaşının halk devrimine yükselmeden burjuvazinin mutlak egemenliğiyle sonuçlanmasıyla birlikte, Kemalist burjuva diktatörlüğünün baskılar dönemi başladı. TKP yasaklandı. Devrimci ortamın giderek sönmeye yüz tuttuğu ve komünist hareketi sürekli ve güçlü kılacak bir işçi hareketinin de bulunmadığı bu koşullarda, TKP bir içe kapanma dönemine girdi.

Uzun yılları kapsayan bu dönem boyunca, proleter sınıf temeline oturamayan TKP'de, küçük burjuva eğilim ağır basmıştır. 1925'lerden günümüze uzanan süreçte, Türkiye komünist hareketinde, Kemalizm kuyrukçuluğu, reformizm, sosyal şovenizm vb. biçiminde boy veren oportünist görüşler, işte bu köke dayanmaktadır.

Öte yandan TKP'deki devrimci proleter eğilim ise, yığınsal işçi hareketinin tarih sahnesine çıkmadığı uzun bir dönem boyunca, kendini besleyip canlandıracak sınıf temeline kavuşamamış ve gerçek anlamda örgütlü bir güce yükselememiştir. Ancak yine de devrimci Marksizmi savunan bir öncü düşünce olarak varlığını günümüze dek sürdürme gelmiştir.

İşte Türkiye Komünist Partisi'nin tarihini yapan şey, kuruluşundan bu yana içindeki devrimci proleter eğilimle oportünist küçük burjuva eğilim arasında sürüp gelen ideolojik-politik kavgağadır.

1960'LARDAN 1970'LERE

Altmışlı yıllar, Türkiye'de kapitalist gelişme bakımından olduğu kadar, işçi hareketi açısından da çok önemli bir dönemeci oluşturur.

Bu yıllarda Türkiye'nin kentleri ve kırsalı kapitalizmin hızlı ve yaygın bir gelişmesine sahne oldu. Kapitalizmin bu sıçramalı gelişmesine koşul olarak, sanayi proletaryası da hızla gelişip büyüdü. Ve sosyal bir güç olarak toplumda varlığını, ağırlığını duyurmaya başladı. Böylece uzun yıllar boyunca bir varlık gösteremeyen işçi hareketi, altmışlı yıllarda ilk kez gerçek anlamda "yığınsal" bir hareket olarak tarih sahnesine çıktı. Gelişmiş kapitalist ülkelerde yıllar önce yaşanan deneyimleri, Türkiye işçi sınıfı esas olarak 1960'lardan itibaren yaşamaya başladı.

Türkiye işçi sınıfı hareketi büyük bir gecikmeyle de olsa, on yıllar boyunca kat edemediği mesafeyi çok kısa bir zaman dilimi içinde, sıçramalı olarak kat etmeye başlamıştır. işçi hareketi 60-70 arasındaki on yılda, daha önceki kırk yıllık dönemle kıyaslanamayacak ölçüde bir gelişme göstermiştir.

1960 sonrasında işçi hareketindeki kendiliğinden kabarma, sınıf savaşımının ilkel biçimini, ekonomik savaşımı uyardı. İşçi sınıfının sendikal örgütlenmesi ulusal çapta yaygınlaştı, gelişti. Ve bu dönemde işçi sınıfı partisi hiçbir varlık gösteremediği için, işçi hareketinde kaçınılmaz olarak geri bir politika, *sendikalizm* boy attı. Nitekim 1961 yılında sendikacılar tarafından kurulan TİP, bu politikanın bir ifadesi olarak doğmuştur. Sendikacıların politik perspektifi, "ekonomik mücadelenin kendisine politik bir nitelik kazandırmak"tan, yani ekonomizmden öteye

geçmiyordu. İşçi hareketi henüz kendiliğinden gelme bir hareket olarak varlığını sürdürmekteydi.

1960'lar dönemeci, işçi sınıfının yığınsal bir hareketle politik süreci etkilemeye başladığı bir dönemektir. Böyle bir dönemeç teorik olarak, yığınsal işçi hareketiyle komünist hareketin buluşmasının gerçekleşebileceği tarihsel momenti oluşturur. Ancak, bu olanağın pratikte gerçekliğe dönüşüp dönüşmeyeceğini ise, komünist hareketin o andaki öznel konumu belirler.

Bu dönemde komünist hareketin önündeki temel görev, işçi hareketinde kendiliğindenliğin aşılması, sınıfa dışarıdan, ekonomik mücadelenin dışından, siyasal sınıf bilincinin, komünist bilincin taşınmasıydı. Komünist hareketle yığınsal işçi hareketinin kucaklaşıp kaynaşmasının sağlanmasıydı. Bu temel görev, esas olarak, proletaryanın partisi TKP'nin omuzlarındaydı. Pe-ki, ama TKP bu tarihsel görevi yerine getirebilecek durumda mıydı?

TKP, 1951 tutuklamalarından sonra merkezi birliği ortadan kalkmış, örgütsel varlığı dağılmış ve ülkedeki politik gelişmeleri etkileyemeyecek bir konuma sürüklenmişti. O nedenle, 1960 sonrasının hareketlenen politik ortamında TKP'nin yeniden örgütlenmesi, işçi sınıfı hareketi için yakıcı bir gereksinimdi. Ne var ki TKP yönetimindeki görüş ayrılıkları ve çatışmalar, bu yakıcı gereksinimin karşılanmasına engel oldu.

TKP'de devrimci Marksizmi benimseyen kadrolar, partinin ülke içinde yeniden örgütlenmesini, illegal parti örgütlerinin sınıf içinde kurulmasını savunurken, küçük burjuva oportünizminden kopamayan yöneticilerin büyük çoğunluğu buna karşı çıkmışlardır. Bu yöneticiler işçi sınıfının hızla politize olduğu, yığınsal bir hareketlilik içinde bulunduğu 1960 sonrasında, TKP'nin yeniden örgütlenmesi görevinden uzak durmuşlardır. Bununla da kalmamışlar, proletaryanın illegal partisinin yerine, legal sosyalist parti eğilimini, TİP'i geçirmeye kalkışmışlardır. İzlenen bu örgüt politikası nesnel olarak likidasyonist bir politikadır. 1960-73 dönemindeki "legalite uğruna mücadele" anlayışı, bu siyasetin somut anlatımıdır.

İşte Türkiye Komünist Partisi'nin bu öznel durumu, işçi sınıfının onunla buluşmasını fiilen engelledi. Altmışlı yıllarda, işçi hareketinde komünist partisinin yokluğundan doğan siyasal boşluğu, içinde burjuva sosyalizminden, küçük burjuva sosyalizminin çeşitli nüanslarına kadar her türden legal sosyalizm anlayışlarını barındıran TİP hareketi kapladı.

1961'de sendikacılar tarafından kurulan TİP'in yönetiminde işte bu anlayışların savunucusu olan küçük burjuva aydın kadrolar egemen olmuştur. TKP'nin merkezi birliğinin dağılmasından sonra örgütsüz kalmış olan parti üyelerinin büyük çoğunluğu da, TİP kervanına katılmaktan başka bir şey yapamamışlardır.

1968'lere kadar görece barışçıl geçen bir dönemde, sol harekete, işçi hareketine damgasını vuran legalist, parlamentarist TİP hareketidir. TİP hareketi, Türkiye komünist hareketinin bir parçası, onun bir devamı değildir. Tam tersine, komünist hareketin geleneğinden tamamen ayrılan, onun dışında gelişen legal sosyalist bir akımdır.

İşte işçi hareketi 1960 sonrasındaki yığınsal uyanış döneminde bu küçük burjuva sosyalist akımın etkisi altında kaldı. Hareketin kadroları büyük oranda bu oportünist, reformist akımın etkisi altında biçimlendi. Yığınsal işçi hareketinin bu başlangıç dönemlerinde (işçi sınıfının devrimci teorisyenlerinin, ajitatörlerinin, propagandacılarının, örgütçülerinin henüz yetişip öne çıkmadığı bir dönemde) küçük burjuva oportünist liderler, işçi sınıfının önderleri rolüne soyundular ve hareketi hep gerilere çekip durdular. Dolayısıyla 1960 sonrasında yığınsal bir işçi hareketinin tarih sahnesine çıkmasına karşın, harekette oportünizmin egemenliğine son verilemedi. Tersine hareketin yığınsallaşmasıyla birlikte, oportünizmin etkinliği, tahribatı ve de günahı büyümeye başladı.

1968 DÖNEMECİ

1968’lerde politik süreçte devrimci bir döneme girildi. Bu dönem ekonomik krizin derinleştiği, sosyo–politik çelişkilerin keskinleştiği ve sınıf mücadelesinin yükseldiği bir dönemdir. 1968’de gençlik eylemlerinin patlamasının ardı sıra işçi sınıfından yükselen yasa dışı eylem dalgası, devrimci durumun olgunlaşması açısından bir dönüm noktasıdır.

1968 yılından başlayarak, gençliğin yükselen anti–emperyalist devrimci eylemlerini, işçi sınıfının kendiliğinden gelişen, fakat devrimci olan çıkışları izledi. Fabrika işgalleri, boykotlar, yasa dışı grevler art arda patladı. İşçi sınıfının bu eylemlerine kırsal kesimde köylü gösterileri, toprak işgalleri eşlik etti. Ve işçi hareketindeki devrimci kabarma 15–16 Haziran 1970 ayaklanması ile doruk noktasına ulaştı.

Bu devrimci ortamda işçi sınıfının, gençliğin, emekçi köylülerin kendiliğinden gelişen yığınsal kabarmasını devrimci örgütlülük düzeyine yükseltecek öncü devrimci bir örgüt, komünist partisi yoktu. TİP’in legalist, parlamentarist çizgisi kabaran devrimci hareketin hiçbir ihtiyacına cevap veremez oldu. O değil öncü, artçı bile olamadı. Görece barışçıl dönemde sol harekete damgasını vuran TİP, böyle devrimci bir dönemde etkisini tümüyle yitirdi. Devrimci durumun kızıştırdığı sınıf çatışmaları bütünüyle TİP içine de yansıdı ve TİP derin bir krize girdi. TİP’te bölünmeler, parçalanmalar birbirini izledi.

Bu koşullar altında devrimci harekette yeni arayışlar, örgütlenme çabaları başladı. Kadroların bir bölümü, Marksizm–Leninizm’e yönelerek proleter sınıf temelinde örgütlenme çabasına giriştiler. Diğer bir kesim ise Marksizm–Leninizm’den esinlenmekle birlikte, küçük burjuva temelde hareket ederek küçük burjuva devrimciliğine yöneldi. Böylesi devrimci bir dönemde Marksizm–Leninizm’e yönelen yeni kuşaklar, TKP’nin ülkede hiçbir varlık gösterememesi nedeniyle, partiye buluşamadılar. Proletaryanın illegal partisi, komünist partisi anlayışından bu nedenle kopuk kaldılar.

Gerçekten de örgütsel ve siyasal deneyim bakımından kuşaklar arasında öylesine derin bir kopukluk doğdu ki, bu ortamda her şeyi yeniden keşfetme eğilimi, pratik devrimci faaliyette ilkellik ve amatörlük dal budak saldı. Proleter sosyalist hareketin geriliğinden, o dönemde daha hareketli ve daha enerjik bir durumda bulunan küçük burjuva devrimciliği yararlandı. Ve öne geçen o oldu. Küçük burjuva devrimciliği, devrimci gençliği ve proletaryanın devrimci unsurlarını peşine taktı.

Ne ki, devrimci sınıfa, proletaryaya dayanamayan ve onun devrimci teorisiyle donanmayan küçük burjuva devrimciliği son çözümlenmede çıkışsızdır. Nitekim bu dönemde, devrimci gençliğin yiğitlik ve özveriyle bezenmiş devrimci çıkışları bu yüzden cuntacılığın, küçük burjuva radikalizminin açmazlarında kırıldı.

12 Mart rejimi, devrimci hareketin kadrolarının ülkedeki devrimci dönemle birlikte başlayan siyasi arayışlarını durduramamıştır. Bu arayış, burjuvazinin baskı koşulları altında içten içe yeni politik oluşumları örmüştür. Ve 12 Mart rejiminden çıkışta, Türkiye sol hareketi başlıca üç politik akıma ayrılmış olarak politik arenaya çıkmıştır.

Bunlardan biri, işçi hareketi dışında gelişen ve esas olarak gençlik tabanına oturan küçük burjuva devrimci demokrat akımdır. Bu akım 12 Mart öncesi devrimci dönemde gelişen küçük burjuva devrimciliğinin (Dev–Genç hareketi) bir devamıydı.

İkincisi, 1960 sonrası dönemde TİP’le başlayan legal sosyalizm akımıdır. Bu akım 1970 sonrasında, birden fazla legal sosyalist parti ile siyaset sahnesinde yerini aldı. (TİP, TSİP, TEP vb. gibi) 1973 sonrası kurulan yeni TİP, TSİP vb. gibi legal sosyalist partileri Türkiye komünist

hareketinin bir unsuru gibi göstermek, Leninist parti öğretisini sulandırmak ve komünist partisi anlayışını çarpıtmak olur. Bu partiler komünist hareketin değil, küçük burjuva sosyalist hareketin birer bileşeni, unsurudurlar.

Üçüncüsü ise, Türkiye işçi sınıfının illegal partisi TKP'nin yeniden örgütlenmesiyle canlanan komünist harekettir.

1973'LERDEN 1980'LERE

Türkiye'de 12 Mart rejiminden çıkış, politik süreçte yeni bir dönemin başlangıcı oldu. Bu dönem, işçi sınıfı ve emekçiler arasında düzene karşı hoşnutsuzluğun yaygınlaştığı, düzen değişikliği istemlerinin yükseldiği bir dönemdir.

1973 sonrasında işçi sınıfının, gençliğin, aydınların hızla politize olduğu, emekçi kitlelerin sola açıldığı bir süreç başladı. Ne var ki 12 Mart baskı rejimine karşı kitlelerde uyanan tepki ve bu temelde gelişen yığınsal hareketlenme – proletaryanın örgütsüz, devrimci hareketin dağınık ve güçsüz bulunduğu koşullarda – burjuva reformizminin (Ecevit hareketinin) peşinden sürüklendi. Ancak yine de, emekçi kitlelerin yükselen demokrasi hareketi, burjuva rejimde nispi demokratikleşme yönünde bir gelişme sağladı.

Bu politik konjonktür, küçük burjuva düşünce tarzının ağır bastığı Türkiye'de, küçük burjuva aydınlarca istikrarlı bir demokrasi döneminin başlaması olarak algılandı. Bu durum, küçük burjuva demokratlar arasında burjuva demokrasisine duyulan boş inancı körükledi. Burjuva demokrasisini mutlaklaştırma eğilimi, burjuva yasalılığı, reformizm hızla yaygınlaştı, gelişti.

Burjuva cumhuriyetin kuruluşundan bu yana, özellikle de 1960 yıllarından sonra yaşanan deneyler şunu gösteriyor:

1963–68, 1973–77 konjonktürlerinde olduğu gibi, son derece istikrarsız ve kısa süreli nispi demokratikleşme dönemleri, reformcu küçük burjuva demokratlarca, kalıcı ve istikrarlı bir burjuva demokrasisine gidiş olarak algılanmıştır. Böylesi dönemlerde küçük burjuva demokratlar, bir yandan burjuva reformizminin politik arenada gelişmesine (ortanın solunun, Kemalizm'in sol yorumları, sosyal demokrasinin yaygınlaştırılmasında olduğu gibi) hizmet etmişlerdir, öte yandan işçi hareketinin içine uzanarak orada oportünist görüşleri yaymışlardır.

İşte altmışlı yıllarda olduğu gibi, 12 Mart rejiminden çıkıldıktan sonra gelişen süreçte de, işçi sınıfı hareketinde oportünizmi yaygınlaştıran küçük burjuva reformist demokratlardır. Proletaryanın illegal partisi TKP de, 1973 sonrasındaki yeniden kuruluş döneminde küçük burjuva eğilimin etkisinden kurtulamamıştır. Ve sonuç olarak işçi sınıfı, 1973 sonrasının o hareketli yıllarında, bir yandan burjuva reformizminin, diğer yandan küçük burjuva oportünizminin kısıkağı içine alınmıştır.

1973 ATILIMI

12 Mart öncesinin devrimci ortamında, Marksizm–Leninizm'e yönelen ve bir komünist partisi arayışı içinde olan grup ve çevreler, 12 Mart'tan çıkışta proletaryanın illegal partisini örgütleme kararında buluşmuşlardı. Türkiye işçi sınıfı için tarihsel önemde olan bu adım TKP'nin yeniden örgütlenmesiyle (1973 atılımı) somutlandı.

Bu adım Türkiye işçi sınıfı hareketinde yeni bir dönemin başlangıcıdır. 1973 atılımı, yığınsal işçi hareketiyle komünist hareketin buluştuğu dönemeçtir. Ve Türkiye Komünist Partisi'nin

Leninci parti niteliğine yükseltilmesi savaşımı da, ancak bu dönemeçten itibaren gerçek anlamına kavuşmuştur.

1973 atılımı bu açıdan henüz bir başlangıçtır. Bu atılım, içinde hem eskinin zaaflarını, hem de yeninin, Leninci TKP'nin çekirdeğini taşımaktaydı.

Ancak geriye bakıp düşündüğümüzde, 1973 sonrası süreçte ileri proletaryanın kendi partisine, komünist partisine yönelmesinin büyük önemini görmezden gelemeyiz. Proletarya ilk defa olarak yığınsal hareketinin içinden doğularak yasadışı partisine yönelmiştir. TKP henüz küçük burjuva oportünizminin etkisi altında olsa bile, ileri proletarya partisine kavuşmuş ve onun etrafında örgütleri oluşmuştur. İşte bu, işçi sınıfının 70'li yıllarda ileriye doğru attığı çok ama çok önemli tarihsel bir adımdır.

1973–80 döneminde işçi hareketine esas olarak damgasını vuran TKP oldu. Ne var ki aynı dönemde TKP'ye damgasını vuran ise küçük burjuva oportünizmi olmuştur.

TKP'nin 1973 atılımıyla yeniden kuruluşu döneminde oportünizmin partide egemen olması engellenemez miydi? Bu soruyu açık yanıtlayalım: Evet, bir bakıma engellenemezdi.

1973 atılımının başında bulunan eski yönetici kadrolarda merkezci (ortacı) ve sağ egemendi. Öte yandan TKP'nin yeniden kuruluşu döneminde partiye katılan ve yönetime giren yeni kadroların büyük çoğunluğu, geçmiş dönemin oportünist düşüncelerinden, legal sosyalizm anlayışından arınmamışlardı. Bu unsurlar oportünizmden kesin, devrimci bir kopuşu gerçekleştirmeden partinin yeniden kuruluşuna katılmışlardı. TKP'nin yeniden kuruluşunda yer alan Leninci eğilim ise henüz yeterli kadro birikimine sahip değildi, azınlıkta kalmaktaydı.

Bu durumda TKP'de merkezci ve sağ görüşlerin oluşturduğu oportünist hat baskın gelmiştir. Parti üst yönetimindeki merkezci eğilimin, kendi sağındaki görüşlerle uzlaşması, giderek partide sağ oportünizmi güçlendirmiştir. Merkezçilerin Leninci eğilimle sağ eğilim arasında denge kurma çabası, partide ideolojik kargaşaya, eklektizme yol açmıştır. Ve 1979'da Leninci eğilim yolunu oportünizmden kesin biçimde ayırana dek, bu durum partinin programından konferans kararlarına kadar tüm belgelerine, her şeyine yansımıştır.

1973–80 döneminde TKP'de egemen olan oportünizm, işçi hareketini “Umudumuz Ecevit(!)” ham hayaliyle kabaran küçük burjuva dalgasının peşine takmıştır. Oportünizm böylece sınıfın bağımsız siyasetini boğmuştur. İşte TKP'nin 1973 atılımına rağmen, işçi hareketinin bu dönemde de oportünizmin, reformizmin etkisi altında biçimlenişinin, bu etki altında yol almasının nedeni budur. İşçi sınıfı hareketinin tam da doğru rotasına oturtulabileceği bir dönemde, oportünizm onu yolundan saptırmıştır. Bu nedenle oportünizmin günahı büyüktür. Onun partiye, sınıfa karşı bir ihaneti söz konusudur.

TKP yönetiminde etkin olan oportünist unsurların bu dönemde izlediği politik çizgi, partiyi adım adım burjuva reformizminin destekçisi, onun bir eklentisi konumuna sürüklemiştir. Parti bunların elinde proletaryanın devrimci siyasetinin sözcüsü olmaktan çıkarılıp, CHP siyasetinin sözcüsü durumuna getirilmiştir.

Burjuva yasalcılığıyla illize olan politikasını, örgütlenme anlayışını burjuva yasallığına uyarlayan küçük burjuva oportünizmi, sertleşen sınıf savaşımının gerektirdiği yeni mücadele biçimlerine ayak uyduramaz. Nitekim 1977–80 dönemindeki politik gelişmeler, TKP'de oportünist küçük burjuva liderlerin, sertleşen sınıf savaşımı koşullarına ayak uyduramayışını, hızla ideolojik–politik iflase sürüklenişini ortaya koyan yakın örneği oluşturuyor.

1973'ten sonraki nispi demokratikleşme pek uzun sürmedi. Hızla olgunlaşan devrimci duruma bağlı olarak, burjuva gericiliği tırmanmaya başladı. 1 Mayıs 1977 bir dönüm noktası oldu.

Burjuva gericiliğinin açık saldırıya geçtiği bir döneme, sınıf savaşımının açık çatışmalı dönemine girildi. Özellikle 1978 Kahramanmaraş olaylarıyla bir üst aşamaya tırmanan burjuva gericiliği, reformcu hayallere, oportünizmin beklentilerine ağır bir darbe indirdi. Burjuva demokrasisine, reformcu hayallere bel bağlayan oportünizmin ayağının altındaki toprak kaymaya başladı. Parti yönetiminde egemen olan oportünizmin siyaseti pratikte hızla iflas etti. Çünkü o, parti politikasını devrimci mücadelenin ihtiyaçlarına cevap vermeyen şöyle bir çerçeveye oturtmuştu:

— Genel bir barış propagandasından öteye geçmeyen, sınıf savaşımından soyutlanmış bir anti-emperyalizm anlayışı.

— Burjuva demokrasisinin çerçevesini aşmayan, onun içinde yasallık kazanmayı hedefleyen bir demokrasi mücadelesi anlayışı.

— Devrimci halkın savaş birliğinin örülmesi temelinde bir bağlaşıklık politikası yerine, tekel dışı burjuvaziyle bağlaşmayı hedefleyen bir politikanın geçirilmesi. Gerçekte aktif, kitlesel, anti-faşist bir halk direnişinin örgütlenmesini amaçlamayan, devrimci güçlere değil burjuva reformist güçlere (CHP'ye) çağrı çıkaran bir cephe anlayışı.

— Tepeden yürütülen ve uzlaşmacı diplomasiye dayanan bir sendikal çalışma anlayışı.

— Gerçek devrimci kitle çalışmasının yerine, legal dernekçiliği, dernek binalarında toplanmayı geçiren bir anlayış.

Oportünist küçük burjuva unsurlar, Türkiye'de demokrasinin zorlu mücadelelerle ve devrim yoluyla değil de reformcu yoldan kolayca kazanılacağı umuduyla komünist harekete katılmışlardı. Burjuvazinin gerici saldırıları altında proleter hareketin başında yürüyebilmenin nice tehlikeleri göze almayı gerektirdiği bir tepki dönemine dayanabilecek güçte değillerdi.

Nitekim faşist darbe tehdidinin güncel bir tehlike haline geldiği dönemde (1979'larda) partimizdeki küçük burjuva unsurların kararsızlığı, geriye kaçışları genel bir eğilim halini aldı. Parti yönetimindeki oportünist eğilim tarihsel bir karar anında hızla pasifizme sürüklendi. Parti bir yol ayrımında bulunuyordu.

TKP'DE YOL AYRIMI

1979 yılına gelindiğinde olayların gelişimi, TKP'de iki ayrı sınıf eğiliminin, devrimci proleter eğilimle, oportünist küçük burjuva eğilimin bir arada olamayacağını gösterdi.

Devlet tekeli kapitalizminin hızla yol alışı, ülkede sınıfsal çelişkileri alabildiğine derinleştirmişti. Sınıfların farklı politik çıkarları arasındaki nesnel ayrım netleşmişti. Devrimci durumun olgunlaşması, proletaryanın devrimci yolunun, küçük burjuva oportünizminin reformcu yolundan ne denli ayrı olduğunu daha önceki dönemlerde olmadığı netlikte açığa çıkarmıştı. İşte bu temelde TKP'de Leninci eğilim teorik ve politik bakımdan olgunlaşmaktaydı. Bu gelişimin partide politik ve örgütsel açıdan açığa çıkardığı gerçek şu oldu:

Ülkede derin altüstlükler yaşanırken ve buna bağlı olarak TKP'de Leninci eğilimle oportünist eğilim arasındaki karşıtlık derinleşirken, bu iki eğilim artık birbiriyle iç içe yaşayamazdı. İki eğilimi geçmiş yıllarda olduğu gibi orta yolcu, uzlaşmacı bir tutumla bir arada tutmaya çalışmak, Türkiye devriminin çıkarlarını göz göre göre bir uçuruma sürüklemek demektir. Çünkü böylesi bir uzlaşmacı, orta yolcu tutum, oportünist bir küçük burjuva politikasını yaşatmaktan, ona destek olmaktan başka hiçbir sonuç doğuramazdı. Kısacası partimizde Leninci ve oportünist eğilimin bir yol ayrımına gelmesi ve ayrılması kaçınılmazdı.

Eğilimler arasında nesnel olarak her zaman var olan ayrılık, pratikte gerçekleşen bir ayrılığa dönüştükçe, partimizde Leninci ve oportünist olmak üzere, temelden farklı iki ayrı politik hat belirginleşti. İşte bu ayrılmaya bağlı olarak partinin önünde iki ayrı yol uzanmaktaydı:

— Ya o güne değin olduğu gibi, burjuva reformizminin kuyruğuna takılmaya devam ederek partiyi ve dolayısıyla işçi sınıfını pasif bir bekleyişe mahkûm kılmak.

— Ya da devrimci durumun gerektirdiği devrimci sorumluluğu üstlenerek, proletaryayı aktif devrimci bir savaşıma hazırlamak.

Parti üst yönetimindeki oportünist unsurlar partiye birinci yolu dayattılar. Partimizdeki Leninci eğilim *İşçinin Sesi* ise, partinin ikinci yolu tutması için mücadele etti. TKP'nin bir yol ayrımında bulunduğu böyle bir durumda oportünist eğilimle Leninci eğilimin çatışması doruk noktasına yükseldi.

Parti yönetimindeki oportünistler, kendi sağ politikalarını sürdürmek bakımından bir engel olarak gördükleri *İşçinin Sesi*'nden kurtulabilmek için, politik entrikalara giriştiler. Parti üst yönetiminde Leninci eğilime karşı birleşen ortacı ve sağ oportünistler, Lenincileri partinin resmi karar organlarından dışlamayı başardılar. TKP üst yönetiminin, 1979 yılında *İşçinin Sesi*'ne karşı yürüttüğü seviyesiz ve çirkin siyasal kampanyanın altında yatan gerçek işte budur.

Oportünizm, parti normlarını çiğneyen küçük burjuva entrikacı yöntemleriyle, resmi parti politikasını tek başına belirleme mekanizmasını ele geçirdi. Karşı-devrimci güçlerin atağa geçtiği, faşist darbenin adım adım tezgahlandığı bir dönemde (1979–1980), oportünist yolu izlemeye ayak direyen resmi yönetim partiyi derin bir bunalımın içine sürükledi.

Menşevik yönetim ülkede yaşanan devrimci durumun varlığını yadsıdı. O, devrimci durumda alabildiğine kızışan sınıf mücadelesinin yarattığı kaçınılmaz sonuçları (terör, kaos vb.) burjuva iktidarlar tarafından engellenmesi gereken bir durum olarak değerlendirdi. Nitekim menşevikler 12 Eylül faşist darbesini “biz faşist ve Maocu, sol terörizmin yarattığı kaosu durulduğunu yadsımıyoruz” (1981 TKP MK Plenumu raporundan) sözleriyle karşılamışlardır.

İşçi sınıfının bağımsız, devrimci politik savaşımının oportünizm tarafından engellenmesi, işçi hareketini gericiliğin açık saldırısı koşullarında dar bir mücadele alanının, sendikalizmin içine hapsetti. Böylece işçi hareketi daha faşist darbe öncesinde oportünizm tarafından alabildiğine güçsüz düşürüldü. TKP üst yönetiminin pasifist politikası, ülkede azgınlaşan faşist saldırı altında yaşayan işçi sınıfına hiç bir şey ifade etmez oldu. Bu nedenle parti, işçi sınıfının, emekçilerin öncü kesimleri üzerindeki etkisini yitirdi, yığın bağlarını hızla kaybetti.

Yaşamakta olan devrimci duruma karşın, öznel ögenin (proletaryanın örgütlülük ve savaşkanlık düzeyinin) oportünizm tarafından bu denli geriletilmesi, finans–kapitale faşist darbenin yolunu ardına kadar açtı. 12 Eylül darbesinin hemen öncesindeki dönemde menşevik yönetime artık tam bir umursamazlık egemendi. O, TKP'yi yaklaşan faşist darbe karşısında pasif bir izleyici konumuna düşürmüştü. Menşevikler her şeyi kendiliğindenliğe terk etmişti.

Böylece hazırlıksız, örgütsüz ve siyasal bakımdan güçsüz düşürülmüş olan işçi sınıfı hareketi, 12 Eylül 1980'de ağır bir yenilgiyle yüz yüze geldi.

Sonuç olarak devrimci proletarya ülkede faşist darbeye doğru gelişen süreçte üzerine düşen görevini yerine getirememişse, bunun tarihsel sorumluluğu TKP'nin oportünist yönetimine aittir.

1979'da *İşçinin Sesi*'nin parti üst yönetiminin oportünist politikasına karşı çıkışının anlamını bugün artık devrimci bir açık yüreklilikle değerlendirmeliyiz.

O dönemde parti üst yönetiminin partiyi yıkıma sürükleyen oportünist siyasetine açıkça karşı çıkan ve devrimci bir tutum alan yalnızca *İşçinin Sesi* olmuştur. *İşçinin Sesi*, partinin oportünizm tarafından burjuva reformizminin kuyruğunda sürüklenmesi ve devrimci sınıf rotasından uzaklaştırılması karşısında susmamış ve parti içinden Leninci bir ses yükselmiştir. Her türlü haksız saldırıya hedef olmalarına karşın, bu yoldaşlarımız oportünizmle uzlaşmamışlardır. TKP içinde oportünizme karşı kararlı bir savaşı başlatmışlardır.

İşçinin Sesi'nin oportünist merkezin hattından kesin biçimde ayrılması, – Lenin'in tarihsel deneyiminin de öğrettiği gibi – proletaryanın illegal partisinde, bolşevik eğilimle menşevik eğilim arasındaki zorunlu bir kopuştur.

Bu zorunlu kopuşun hemen ardı sıra *İşçinin Sesi* yaşanan durumu ve partinin görevlerini, TKP'nin Leninci kanadı olmanın sorumluluğu içinde değerlendirmiştir.

O dönemde *İşçinin Sesi*, faşizm tehdidinin durup dururken ortaya çıkmadığını, bunun ülkede yaşanan devrimci durumla bağlı olduğunu göstermiştir. Böyle bir durumda öznel ögenin yaşanan devrimci durumun gerisinde kaldığını saptamıştır. Bu durumu tersine çevirebilmek için partinin işçi sınıfı ve emekçi yığınlar içinde "savaşarak örgütlenme"si hedefini koymuştur. *İşçinin Sesi*, geri çekilerek, yasal sınırlar içine hapsolunarak faşist saldırının püskürtülemeyeceğini, halk sınıfları ve devrimci güçler için geri çekilmek değil, yüklenmek gerektiğini savunmuştur.

Ne var ki parti kadrolarının büyük bir bölümü o dönemde *İşçinin Sesi*'nin söylediklerinin önemini kavramak için gerekli çabayı göstermediler. Olayları oportünizmin gözlüğünü takarak değerlendirdiler.

Ama bugün geçmişten devrimci bir ders almak istiyorsak şu gerçeği açık yüreklilikle ifade edebilmeliyiz:

Proletaryaya doğru devrimci savaşım yolunu gösteren TKP'nin Leninci kanadı *İşçinin Sesi* olmuştur. TKP'nin oportünist yönetimi ise, *İşçinin Sesi*'nin gösterdiği devrimci görevlerden kaçabilmek için, partimizin bu Leninci kanadını maceracılıkla suçlamıştır.

Biz bu gerçeklere 12 Eylül dönemecinde derin altüstlüklerin zorladığı bir iç hesaplaşma sonucu ulaştık.

Her ülkenin tarihsel gelişme sürecinde büyük altüstlüklerin yaşandığı önemli dönemeç noktaları vardır. Böylesi dönemeçler, proletarya hareketinin ve proletaryanın partisinin gerçek durumunu ortaya koyar. Onun içindeki yaraları deşer, hastalıklı yönlerini, zaafalarını dışa vurur. Ana eğilimleri ayırıştırır ve yol ayrımını netleştirerek kadroları kesin bir seçim yapma zorunluluğu ile yüz yüze getirir.

Bu gerçeği Lenin, Birinci Dünya Savaşı krizinin, İkinci Enternasyonal partilerindeki oportünizmin gerçek yüzünü açığa çıkarmasıyla ilgili olarak şöyle belirtiyor:

“Büyük savaşın doğurduğu buhran bütün perdeleri kaldırdı, uzlaşmalar silip süpürdü, çoktandır kendini gösteren çibani açtı ve burjuvazinin müttefiki olarak oportünizmin gerçek rolünü ortaya koydu. Bu unsurun işçi partilerinden örgütsel olarak tamamen ayrılması zorunluydu.”³

³ Lenin, *Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky*, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, s.71.

III. PARTİNİN BUNALIMLI YILLARI

III.I. OPORTÜNİST YÖNETİMİN CUNTAYA KARŞI İZLEDİĞİ SİYASET VE TUTUMUMUZ

12 Eylül darbesiyle sınıf savaşımının yeni bir dönemi başlamaktaydı. Bu yeni dönem, zincirlerinden boşanmış burjuva gericiliğinin, açık baskı ve terörün egemen olduğu faşist diktatorya dönemi idi.

“Yeni tehlikelerle dolu olan ve yeni kurbanlar isteyen her yeni mücadele biçimi, bu yeni mücadele biçimi için hazırlıklı olmayan örgütleri, kaçınılmaz olarak darmadağın eder.”⁴

Türkiye işçi sınıfının 12 Eylül deneyimi, bu Leninci gerçeği bir kez daha doğruladı. Partimizde 12 Eylül öncesinden beri içten içe olgunlaşan bunalım da bu dönemde olanca çıplaklığıyla açığa çıktı.

Parti üst yönetiminde yer alan ve partide her zaman en oportünist, sağ tezlere sahip çıkan Partizan kliği, 12 Eylül darbesinden sonra partinin resmi organlarını ele geçirdi. Bu oportünist klik, 1980 öncesinde izlediği sınıf uzlaşmacısı, kaypak politikasını, faşist darbe sonrasında uç noktaya vardırdı. Bunun en somut kanıtı onun 12 Eylül sonrasında cunta karşısındaki tutumudur.

Oportünist klik, kendi gurupsal görüşlerini ortaya koyan bir broşürü (*Politik Durum ve TKP'nin Tutumu* başlıklı broşür) darbeden hemen sonra parti içinde dolaştırmaya başladı. Bu broşürde yer alan ve özü bakımından cuntayla uzlaşmayı hedefleyen sağ görüşler, cuntanın faşist olmadığı tezini işliyor ve parti örgütlerinin, kadroların kafasını karıştırıp hedef şaşırtıyordu.

Oportünist klik, faşist darbe sonrasında partide yürüttüğü Bizans entrikalarıyla parti yönetimine tamamen egemen olunca, kendi sağ görüşlerini resmi parti politikası olarak ilan etti. Böylece oportünist kliğin broşürde savunduğu görüşler, *1981 MK Plenum Raporu* haline getirildi.

Söz edilen her iki belge, resmi yönetimin teslimiyetçi, uzlaşmacı çizgisini açığa vuran ve onun ideolojik-politik iflasını sergileyen temel politik belgelerdir.

Bu belgelerde cuntanın sınıf temeli ve 12 Eylül rejiminin niteliği konusunda öne sürülen ana fikirler genel çizgisiyle şöyledir:

- Generallerin müdahalesi ordunun birliğini sağlamak ve kapitalist rejimin işleyişini istikrarlı duruma getirmek amacına yöneliktir(!).
- Cunta ABD emperyalizmine ve en gerici, işbirlikçi egemen çevrelere dayanmıyor(!).
- Cunta burjuvazinin geniş bir yelpazesine ve orta katmanlara dayanmaktadır. Çünkü su-baylar orta katmanlardan gelmektedir(!).

⁴ Lenin, *Düşünceler-Aforizmalar*, Yeni Dünya Yayınları, s.233.

— Cunta faşist değildir. Eğer MHP iktidarı ele geçirseydi, işte o zaman faşizmden söz edilebilirdi. Oysaki cunta MHP'ye de vuruyor, cunta MHP'yi de sanık sandalyesine oturttu. Bu nedenle rejim faşist değildir(!).

— Darbeden sonra terörün, kaosun durulduğu yadsınmamalıdır. Cunta esas olarak Maoculara, sol teröristlere, ülkücü faşist çetelere vuruyor(!).

— Baş düşman en gerici, Amerikancı egemen çevrelerin temsilcisi olan AP'dir, Demirellerdir(!)

— Cunta ile AP arasındaki çatışma “Atatürkçü subaylarla DP ve onun uzantısı AP arasında otuz yıldan beri sürüp giden çatışmanın bir devamıdır”. O halde “komünistler emperyalizmin has partisine, AP'ye karşı ordunun yurtsever kesimleriyle birleşmek istiyorlarsa, cunta–AP çatışmasına göz yummamalıdır”(!).

— Cuntanın yapısı homojen değildir. Cunta içinde gerici kanat olduğu gibi ılımlı kanat da vardır(!).

— “Bir yanda askersel diktatörlük, öte yanda parlamento yanlısı güçler biçiminde bir karşılık görmek yanlıştır”. Çünkü cunta içinde “ılımlı”, “gerçekçi”, “Kemalist” geleneklere sahip kesimler de vardır. Parlamento yanlıları içinde ise gerici, Amerikancı çevreler vardır(!).

— Cunta içindeki ılımlı, Kemalist geleneklere sahip çevreleri dikkate almak ve cuntaya ayrımlı yaşmak gerekir(!).

Oportünist yönetimin faşist darbe sonrasında yürüttüğü bu laf cambazlığıyla birlikte, cuntaya karşı öne sürdüğü sözde taktik ise şöyle oldu:

Cunta içindeki kanatların çelişkilerinden yararlanmak ve siyasal mücadelede cuntayı doğrudan hedef almaktan kaçınmak(!).

Oportünist yönetimin bu teslimiyetçi, uzlaşmacı çizgisine birçok parti örgütü ve parti üyesi boyun eğmedi. Karşı çıktı. Böylece partide daha önce başlamış bulunan ayrışma çok daha geniş kadroları kapsayarak yeni bir aşamaya yükseliyordu. Gerçekte bu ayrışma, TKP'de daha 1979'da başlayan, oportünist–Leninci ayrışmasının ve bu temelde gerçekleşen bölünmenin devamıydı.

Ancak hemen belirtmeliyiz ki, bu dönemde cuntanın niteliği konusunda yürüyen tartışma (faşist olup olmadığı), resmi yönetimin oportünizmine karşı çıkışta yalnızca bir başlangıç noktası oluşturmaktaydı. Oysa sorun, yalnızca rejimin faşist olarak nitelendirilmesiyle bitmiyordu. Leninci hatta saf tutmuş olmak için, oportünist merkezle bu noktada başlayan ayrılığı, gerçek bir Leninci mücadele ve parti anlayışıyla tamamlamak gerekiyordu. O nedenle, hesaplaşmayı bu noktaya kadar götürmeyenlerin yarı yolda kaldığı ve yeniden resmi çizgiye döndüğü biliniyor.

1981 MK Plenumu raporuna damgasını vuran açık sağ çizgi bizi partinin resmi politikası üzerinde ciddi biçimde düşünmeye yöneltti. Böylece ilerleyen bir süreçte, 1982 Plenumu'ndan sonra bu resmi politikayla uyumsuzluğumuzun, yalnızca cuntanın niteliği konusundaki politik değerlendirme farklılığı ile sınırlı olmadığı sonucuna vardık.

Oportünist merkezin temsil ettiği resmi çizgi, gerçekte Marksizm–Leninizm'den açık bir ayrılmayı, bir kopuşu temsil etmekteydi. Bu nedenle geriye dönüp, partide olup bitenler üzerinde çok daha derin bir biçimde düşünmek, araştırmak ve yeniden değerlendirmek zorunluluğunu duyduk. Bu zorunluluk bizi 1982 sonlarında, öncelikle resmi yönetimin cuntaya karşı tutumun-

dan başlamak üzere (faşizm sorunu), partideki temel tartışmalı sorunlar üzerinde ideolojik çalışma yürütmeye yöneltti.

Resmi merkezin partiyi yıkıma sürükleyen çizgisini eleştirmekle başlayan ideolojik çabamız, 1983 ortalarında oportünist merkezden kesin kopuşumuzla sonuçlandı. Ve bu tarihten itibaren de, partinin temel tartışmalı sorunları üzerindeki görüşlerimizi, oportünizme karşı tutum alan yoldaşlarımızla açıkça tartışarak geliştirmeye koyulduk.

BİZİM O DÖNEMDE, RESMİ MERKEZİN CUNTA KARŞISINDAKİ TUTUMUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMEMİZ ŞÖYLE OLDU

Oportünist merkezin faşist cunta karşısındaki tutumu son tahlilde, politik bakımdan cuntaya verilmiş dolaylı destekten başka bir şey değildir.

Küçük burjuva demokratlar için tarihsel deneylerle sabit olmuş önemli bir saptama vardır.

Sınıf savaşımının tehlikelerle dolu olan her yeni dönemi, küçük burjuva unsurları politikada kararsızlığa, umutsuzluğa ve en aşırı uzlaşmacılığa doğru hızla iter. 12 Eylül darbesiyle gelen faşist diktatorya döneminde partimizdeki küçük burjuva eğilimin temsilcisi oportünist merkez de aynı duruma sürüklenmiştir. O panik içinde yalpalayıp, geriye kaçarken, kaçışına teorik gerekçeler icat etmeye koyulmuştur.

Oportünist yönetim cunta karşısında teslimiyetçi, uzlaşmacı bir çizgiyi peşinen benimsedi. Sonra da cuntanın sınıfsal temelini, rejimin niteliğini bu tutumuna uyacak biçimde açıklamaya girişti.

Oportünist yönetim cuntayı neden faşist olarak nitelendirmedi? Çünkü o, faşist diktatörlüğe karşı yürütülmesi gerekli gerçek bir anti-faşist savaşımdan kaçmaktaydı. O, proletaryanın sınıf mücadelesinin gerektirdiği devrimci kararlılığa sahip değildi. İşte bu nedenle “cuntanın faşist olmadığı” tezine sarıldı.

Oportünist yönetim, 12 Eylül sonrasında esas gericilik odağı, mücadele edilmesi gereken baş düşman olarak cuntayı değil de, askersel darbeye çoktan iktidardan uzaklaştırılmış bulunan AP’yi, Demirelleri göstermiştir. O, cuntanın faşist olmadığını kanıtlama gayretkeşliğiyle ipin ucunu öyle kaçırmıştır ki, yerli finans-oligarşisinin çıplak diktatörlüğü olan cuntayı, orta katmanların ve tüm burjuvazinin iktidarı olarak göstermekten çekinmemiştir.

Komünistler, devrimciler, demokratlar faşist devlet terörü altında inlerken, oportünist yönetim cuntayı 12 Eylül öncesi kaosa son verdiği (siz devrimci durum anlayın), terörü durdurduğu(!) için adeta kutlamıştır. Bu dönem boyunca cuntanın faşist olmadığını “kanıtlama” gayreti, bu görüşün ısrarlı savunucusu olma şerefi(!), TKP üst yönetimine çöreklenmiş olan oportünist kliğe aittir.

Yönetici klik, üç yıl boyunca spekülative açıklamalarla (cunta içinde ılımlı kanat arama, “gerçekçi” eğilimler, anti-emperyalist yönelimler keşfetme vb.) günübürlük tutumlarla kadroları oyalamıştır. Bu oportünist tutum, son tahlilde politik bakımdan cuntaya verilmiş dolaylı bir destekten başka bir şey değildir.

Biz oportünist merkezin cunta karşısındaki politik tutumunu böyle değerlendirdik.

BİZ O DÖNEMDE, 12 EYLÜL DARBESİNİN NİTELİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZİ ŞÖYLE ORTAYA KOYDUK

— 12 Eylül askersel darbesi, burjuva yönetim biçimindeki (burjuvazinin diktatörlüğünü kullandığı biçimindeki) niteliksel bir değişikliği ifade eder. Burjuvaziyi bu değişikliğe zorlayan durum şuydu:

Emperyalist sistemin zayıf halkalarından biri olan Türkiye kapitalizminin süregelen yapısal bunalımı derinleşmişti ve çözümsüzdü. Yapısal bunalımın çözümsüzlüğü, kapitalist ekonomik işleyişin istikrarlı duruma gelmesini olanaksızlaştırmıştı. Süregelen ekonomik istikrarsızlık ortamı kapitalist rejimi temellerinden sarsmıştı. Özellikle 1975'ten itibaren yerli finans–kapitalin ve uluslararası finans–kapitalin örgütleri bu gidişi görmüş, Türkiye'de tehlike çanlarının çalmaya başladığını kavramışlardı.

Ülkede 1970–80 döneminde yapısal bunalımın keskinleştirdiği sosyo–politik çelişkiler, sınıf mücadelesini kızıştırmıştı. Giderek sertleşen sınıf mücadelesi burjuva düzeni derin bir politik krize sokmuştu. Bu derin kriz yani devrimci durum, burjuvazi de dâhil, toplumun tüm sınıflarını yerinden oynatmış ve bu ortamda burjuvazi olağan yöntemlerle yönetemez olmuştu. Bu dönemde burjuvaziyi politik rejim değişikliğine, olağanüstü yönetim biçimine (faşizme) zorlayan şey, devrim korkusudur. Burjuvazi devrim korkusuyla sarsılmıştı.

— 12 Eylül darbesiyle burjuva diktatörlüğünün olağan devlet biçiminin (burjuva demokrasisi) yerini, olağanüstü devlet biçimi (faşizm) almıştır. Bu değişiklikle Türkiye halkının baş düşmanı değişmemiştir. O, 12 Eylül öncesinde olduğu gibi 12 Eylül sonrasında da yerli finans–oligarşisi ve emperyalizmdir. 12 Eylül darbesi doğrudan bu güçler tarafından hazırlanmış ve militarist kliğe uygulatılmış askersel faşist bir darbedir.

— 12 Eylül'den önce egemenliğini burjuva parlamenter yönetim biçimiyle sürdüren yerli finans–kapital, darbeden sonra egemenliğini çıplak bir diktatörlük, faşizm biçiminde sürdürdü. Onun diktatörlüğü generaller cuntasında somutlandı.

— Cunta bir bütün olarak finans–kapitalin en azgın kesiminin açık terörcü diktatörlüğü oldu.

O nedenle 12 Eylül cuntasının türdeş olmadığını, içinde çelişik kanatlar taşıdığını iddia etmek, cunta içinde ılımlı kanadın varlığından söz etmek, gerçeği çarpıtmak demektir. Hele ki cuntayı ABD emperyalizminin ve yerli finans–oligarşisinin dışında, bu güçlere doğrudan bağlı olmayan, ayrı bir iktidar odağı olarak gösterme çabası, bilerek hedef şaşırtmak ve baş düşmanı gizlemek anlamına gelir. Oportünist yönetimin yaptığı tam da bu oldu!

İŞÇİ SINIFININ FAŞİST DİKTATÖRLÜĞE KARŞI MÜCADELE ÇİZGİSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZİ İŞE ŞÖYLE ORTAYA KOYDUK

— Devrimci proletaryanın faşist diktatorya koşullarındaki savaşım hedefi, faşist diktatörlüğü devrimci halk hareketiyle yıkmak olmalıdır.

— Faşist diktatoryayı yıkmaya hedefi,, yalnızca cuntacı generallerin erkten alaşağı edilmesini değil, baş düşmanın – yerli finans oligarşisi ve emperyalizm – egemenliğine son vermeyi amaçlar.

— Komünistler bu nedenle, “faşizme karşı demokrasi” için mücadeleyi “anti–emperyalist, anti–tekelci, anti–faşist, anti–sömürgeci” bütünsel bir mücadele olarak yürütürler.

Sonuç olarak böyle bütünsel bir amaç gütmeyen programlar – kendilerini hangi adla tanımlarlarsa tanımlasınlar, ister “ulusal demokrasi”, ister “siyasal demokrasi” vb. – son çözümlemede burjuva liberal politikadan bir adım öteye geçemezler.

— Finans–kapital egemenliğini faşist diktatörlük biçiminde sürdürüyor diye, proletaryanın devrimle bağlı demokrasi hedefinin önüne, burjuva demokrasisini amaçlayan, proletaryanın görüş ufkunu bununla sınırlayan bir burjuva aşama dikmek, tastamam oportünizmdir.

— Mevcut koşullarda burjuva parlamenter demokrasisine dönüş, “mümkün ve gerçekçi”(!) tek alternatiftir diyerek, proletaryaya bu hedefi göstermek, sınıf mücadelesini bilerek ve isteyerek reformist burjuvazinin amaçlarıyla sınırlandırmak anlamını taşır.

Hiçbir zaman unutulmamalı ki, bugün için mümkün görünmese bile, devrimci hedeflere ancak ve ancak onun uğrunda savaşarak, proletaryaya bu devrimci hedefleri açıkça göstererek ve onu devrim için mücadeleye çekerek ulaşılabilir.

Öte yandan, faşist diktatorya, devrimle yıkılmadan da son bulabilir. Biz bu olasılığı yadsı-mıyoruz.

Halk kitlelerinde biriken öfke, faşist diktatörlükte önemli gedikler açmaktadır. Halkın biriken öfkesinin burjuva rejime yaptığı basınç, bütün burjuva kamp içine yansımaktadır. Böylece esas ağırlığı proletarya ve emekçi kitlelerin tepkisinden kaynaklanan bir muhalefet sarmalı, gün geçtikçe faşist diktatörlükteki gediklerin alabildiğine büyümesi sonucunu getirebilir.

İşte bu temelde, finans–kapitalin egemenliğini sürdürmede başvurduğu devlet biçimlerinden biri olan faşist diktatörlük, bir başka burjuva devlet biçimiyle yer değiştirerek son bulabilir. Bu pekâlâ olasıdır. Ama bunun proletarya açısından bir tek anlamı vardır:

Bu tür bir değişiklik, finans–kapital egemenliğinin sona ermesi değil, onun devlet iktidarının yalnızca faşist biçiminin, burjuva rejim çerçevesi içinde çökerek sona ermesidir.

Faşist diktatörlüğün böyle bir biçimde son bulması, proletarya ve emekçi halk için demokrasiyi getiremeyecektir. Ve burjuva rejim içinde her an yeni askersel, faşist darbeler tehdidini taşıyacaktır.

Faşist cunta rejiminin sosyo–ekonomik, politik yapılarda giriştiği uzun erimli değişiklikler, yerli finans–kapitalin çıkarlarını korumaya ve pekiştirmeye yönelik köklü değişikliklerdir. Faşist cunta rejimi son bulup, yerine burjuva parlamenter rejim geçse bile, finans–kapital devlet iktidarını 12 Eylül öncesinden daha güçlü biçimde elinde tutmaya, ekonomik–politik egemenliğini sürdürmeye devam edecektir. Hiçbir burjuva yönetim biçimi, burjuva rejimin sınırları içinde kaldığı sürece hiçbir hükümet değişikliği, finans–kapitalin egemenliğini ortadan kaldırmaz.

Faşizmin devrimle yıkılarak son bulması değil de, burjuva rejim çerçevesi içinde çökerek ortadan kalkması durumunda da, kazanılacak demokratik hakların düzeyini, yine ancak ve ancak proletaryanın ve emekçilerin örgütlü mücadelesi belirleyecektir.

Eğer proletarya ve emekçi halk güçleri, demokrasi mücadelesine örgütlü ve aktif olarak katılmamışsa, burjuva demokratik haklar, son derece güdük ve dar kapsamlı olacaktır. Ama proletarya ve emekçi yığınlar, demokrasi mücadelesini devrim amacına bağlayıp mücadele ederlerse, bu kavga henüz devrimle sonuçlanmasa bile burjuvaziden koparılacak demokratik haklar o denli geniş olacaktır. Çünkü burjuva demokratik kazanımlar da, politik reformlar da ancak ve ancak halk güçlerinin devrimci mücadelesinin birer yan ürünü olarak kazanılabilir, genişleyebilir.

Proletarya açısından politik demokrasiyi, tam ve eksiksiz politik özgürlükleri kazanmak demek, politik kölelik koşullarını ortadan kaldırmak demektir. Bu hedefe ise, burjuva rejimin reformlar yoluyla düzeltilmesiyle, ya da burjuva demokrasisinin sınırlarının genişletilmesiyle ulaşılamaz.

Proletarya ve emekçi halk kitleleri için demokrasi, tam ve eksiksiz politik özgürlükler, devrimci halkın burjuva devlet aygıtını kırıp parçalayan ve burjuva rejimin sınırlarını aşan devrimci bir atılımı olmaksızın kazanılamaz.

İşte komünist partisinin temel görevi, bu devrimci amaç doğrultusunda anti-faşist, anti-empyralist, anti-tekel, anti-sömürgeci halk hareketinin örgütlenmesine önderlik yapmaktır.

Parti her şeyden önce, halk hareketinin temel ve itici gücünü oluşturan proletaryanın örgütlülük düzeyini geliştirmeli ve onu emekçi kitlelerin gerçekten öncüsü konumuna yükseltmek için cesaretle mücadele etmelidir.

İşte bizim, faşist cunta döneminde diktatörlüğe karşı mücadele konusunda savunduğumuz görüşler bunlar oldu.

III.II. DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE DEVRİMCİ ÇİZGİ VE OPORTÜNİST ÇİZGİ

1983 ortalarından itibaren politik ortam yavaş yavaş hareketlendi. Faşist diktatörlükte açılan gedikler, halkın biriken tepkisinin doğurduğu basınçla daha da büyüdü. Buna bağlı olarak burjuva muhalefette de kıpırdanmalar başladı. Cunta tarafından sınırlandırılmış olsa da, Mayıs 1983'te burjuva partilerin kurulmaya başlaması ve genel seçim hazırlıklarına fiilen geçilmesi, faşist diktatörlüğün iyice yalıtıldığının ve geriye saymaya başladığının açık göstergesi oldu.

İşte böylesi bir ortamda, burjuvazinin kırk yıllık sağcı politikacıları, Demireller birden demokrasi havarisi kesilmeye başladılar. Halk kitlelerinin büyüyen tepkisini burjuva rejimin sınırları içinde tutma ve kendi peşlerine takma gayreti içinde, Demirel gibi gerici burjuva politikacıları bile cuntaya faşist dediler. Böylece, kendilerini halka "demokrat"(!) olarak gösterme, burjuva partilerine parlak demokratik(!) misyonlar atfetme propagandasına giriştiler.

Üç yıl boyunca cuntaya faşist demeyen resmi merkez de, diktatörlüğün tam da geriye saymaya başladığı böyle bir dönemde, cuntanın birdenbire "faşist" olduğunu keşfetti(!) Oportünist yönetimin politik bakımdan içine düştüğü bu gülünç ve zavallı durumu sergileyen kanıtlar, *24 Temmuz 1983 – TKP Genişletilmiş Toplantı Belgeleri*'dir.

Oportünistler neden daha önce değil de, faşist diktatörlüğün geriye saymaya başladığı, seçimlere gidildiği bir dönemde cuntanın faşistleştiği görüşüne sarıldılar?

Çünkü faşist diktatörlüğün kurulduğu günden beri, oportünist yönetimin bel bağladığı, beklediği burjuva muhalefet, nihayet politika sahnesine çıkmaya başlamıştı. Ve demokrasi mücadelesini, burjuva muhalefetin kuyruğuna takılmaktan öteye götüremeyen oportünizmin, bu kez de bu tutumunu haklı gösterecek gerekçelere ihtiyacı vardı. Menşevizmin gerekçesi şuydu:

Faşizm varsa, işçi sınıfı burjuva muhalefetiyle birlikte, burjuva demokrasisini geri getirme uğruna mücadele eder(!).

İşte oportünist merkez bu nedenle 1983 Temmuz’undan itibaren politik rejimi faşist diktatörlük olarak nitelermeye başladı. Ve işçi sınıfına faşizme karşı demokrasi hedefi olarak, burjuva demokrasisini gösterdi.

Menşevik yönetim, 1983 Nisan Plenumu’nda “Eylem birliği programı” olarak ortaya bir “Ulusal Demokrasi” programı çıkartmıştı. Daha sonra “5. Kongre” adını verdiği toplantısında bu “Ulusal Demokrasi” programını, partinin demokrasi programı olarak ilan etti.

OPORTÜNİZMİN “ULUSAL DEMOKRASİ” PROGRAMIYLA TUTMUŞ OLDUĞU YOLU, BİZ O DÖNEMDE ŞÖYLE DEĞERLENDİRDİK

“Ulusal Demokrasi” programı, özü itibariyle reformist burjuvazinin kabul edebileceği sınırlar içinde tutulmuş bir programdır. Oportünizmin “Ulusal Demokrasi” programı, proletaryaya demokrasinin devrimle kazanılmasının yolunu göstermiyor. Onun gösterdiği demokrasi hedefi, anayasal reformlar yoluyla kazanılacak bir burjuva demokrasisidir. Burjuva rejimin sınırları içinde kurulacak burjuva parlamenter bir hükümet biçimidir.

Bu programda yer alan “ulusal demokratik anayasa”, “ulusal demokratik hükümet” vb. kavramlar, gerçekte burjuva anlamda bir anayasa, burjuva anlamda bir hükümet değişikliğinden öte bir şey değildir.

Böylece oportünizmin parti programında, işçi sınıfına yakın hedef olarak burjuva demokrasisi (ulusal demokrasi) gösterilmiştir. Proletaryanın gerçek yakın devrimci hedefi olan “demokratik halk devrimi”, önüne bu burjuva parlamenter aşama dikilerek uzağa itilmiştir. Proletaryanın uğrunda mücadele ettiği toplumsal devrim, sosyalizm ise bütünüyle onun görüş ufku dışına çıkarılmıştır.

Oportünist resmi yönetim, devrimin önüne diktiği bu “aşamalar programı”nda bütün ağırlığı “ulusal demokrasi” diye tanımladığı burjuva aşamasına vermiştir. Oportünistlerin programında bu ön aşama(!) on dört sayfada anlatılırken, “demokratik halk devrimi” bölümü iki sayfada, “sosyalist amaç” bölümü ise bir buçuk sayfada halledilivermiştir!

Oportünistlerin (tüm küçük burjuva oportünist merkezler dahil) 12 Eylül’den bu yana sürdürdükleri politikanın özü, 12 Eylül öncesindeki politik çizgilerini aynen sürdürebilecekleri burjuva yasallığı koşullarının gelmesini beklemekten ibarettir.

Küçük burjuva oportünist merkezler açısından gelecek, geçmişin bir kez daha yinelenmesinden başka bir şey değildir. Bütün küçük burjuva oportünist merkezlerin proletaryaya gösterdikleri politik çıkış yolu, burjuva demokrasisine bel bağlanmasıdır. (Nitekim bu merkezleri sol birlik programında birleştiren, işte bu ortak hedefleri oldu). Oportünizm işçi sınıfının mücadelesini burjuva reformizminin, burjuva liberalizminin sınırlarına hapsetmektedir. TKP’nin resmi merkezi ve onunla ortak bir hat oluşturan diğer oportünist merkezler (TİP, TSİP gibi) işçi sınıfına pratikte burjuva muhalefetin kuyruğuna takılma hedefini göstermektedirler.

TKP resmi merkezinin, “5. Kongre” adını verdiği toplantısıyla program düzeyinde ilan ettiği bu demokrasi anlayışını biz böyle değerlendirdik. Vardığımız kesin sonucu şöyle vurguladık:

Oportünizmin demokrasi anlayışı, işçi sınıfının gerçek demokrasi kavgasını burjuva parlamentarizmiyle sınırlamaya çalışan burjuva muhalefet güçlerinden bir adım ileri gitmemektedir.

TÜRKİYE KAPİTALİZMİNDE 1970'LERDEN BU YANA YAŞANMAKTA OLAN SÜREÇ ŞU GERÇEKLERİ OLANCA ÇIPLAKLIĞIYLA GÖZLER ÖNÜNE SERMİŞTİR

— Türkiye burjuvazisi, emperyalist ülkelerin burjuvazisi gibi dışa açılarak, yeni pazarlar elde ederek bunalımını hafifletme olanaklarına sahip değildir. Bu nedenle bunalım ülke içinde derinleşmektedir.

— Türkiye burjuvazisi ve onun devleti, derin yapısal bunalımın keskinleştirdiği sosyo-politik çelişkileri, ülke içinde reformlar yoluyla yumuşatacak, yatıştırarak rezervlere sahip değildir.

— Emperyalizme bağımlı bir kapitalist ülke olan Türkiye'de tekelleşmenin, devletle tekellerin iç içe geçmesinin, finans-kapital egemenliğinin ülkede yarattığı ekonomik, sosyo-politik sorunlar burjuva reformizminin çözemeyeceği, hatta hafifletemeyeceği kertede derindir.

— Türkiye gibi bir ülkede devlet-tekelci kapitalizmi aşması demek, ekonomik-sosyo-siyasal yapıdaki çelişkilerin alabildiğine keskinleşmesi ve ancak devrimle çözümlenecek kerte de olgunlaşması demektir.

— Devlet-tekelci kapitalizmi koşullarında burjuvazinin en tepesinde sivrilen ve ekonomik-politik egemenliği elinde tutan finans-oligarşisi, Türkiye kapitalizminin nesnel durumunun bilincindedir. Onun için de finans-oligarşisi, halk kitlelerini bu asalaklaşan, çürüyen kapitalist yapı içinde yaşamaya mecbur kılmak için, açık baskıcı yönetim biçimlerine (otoriter, askersel, faşist vb.) ihtiyaç duymaktadır.

— Bu nedenle Türkiye'de, ileri kapitalist ülkelerde olduğu gibi görece istikrarlı bir burjuva demokrasisinin yaşama olanağı yoktur. Bu gerçek, gerek kendi ülkemizde gerekse benzer durumda olan diğer ülkelerde defalarca yaşanarak kanıtlanmıştır. Türkiye'de burjuva demokrasisi sık sık askeri darbelerle kesintiye uğramakta ve bu askeri darbelerin arasına sıkışıp kalan burjuva demokrasisi dönemleri, burjuva gericiliğinin ağır bastığı ve içinde her an yeni bir askeri darbe tehdidini taşıyan güdük bir burjuva demokrasisi olmaktan öteye geçememektedir.

Demokrasi sorunu devrim sorunudur.

Demokrasiyi kazanmanın yolu, yerli finans oligarşisinin ve emperyalizmin egemenliğine son vermektir.

— Türkiye kapitalizminin emperyalizmle bütünleşmesi, tekelleşmesi, devlet-tekelci kapitalizmi aşmasına yükselmesi temelinde gelişen kapitalist üretim ilişkileri, toplumsal gelişmenin önündeki başlıca engeli oluşturmaktadır. Kapitalist üretim ilişkilerinin bugünkü somut ifadesi olan tekelci mülkiyet ilişkileri, proletaryayla burjuvazi arasındaki uzlaşmaz karşıtlığı derinleştirmekle kalmıyor, aynı zamanda nesnel olarak emperyalizm ve finans-oligarşisiyle tüm halk arasındaki çelişkiyi de keskinleştiriyor.

— Bugün ülkemizde tüm halk kesimleri, emperyalizm ve yerli finans-oligarşisinin baskı ve sömürsü altında yoksullaşmakta ve politik özgürlüklerinden yoksun yaşamaktadırlar.

Bu durum, devrim sürecinde proletarya ile diğer halk güçlerinin ortak düşmana karşı mücadelelerindeki *irade birliği*'nin nesnel temelini oluşturmaktadır. Devrimci proletaryanın görevi, nesnel olarak var olan bu *irade birliği*'ni devrimci mücadele içinde harekete geçirmek, halk güçlerine çıkarlarının nerede olduğunu kavratmak ve bu temelde halkın gönüllü mücadele birliğini örgütlemektir. Proletarya bu görevini başardığı ölçüde devrimci halk güçlerinin önderi konumuna yükselebilir ve devrimde hegemonyasını kurabilir.

— Türkiye’de yerli finans–kapital ve emperyalizmin egemenliğine devrimle son verilmedikçe, proletarya ve emekçiler için demokrasi kazanılamaz. Bu anlamda devrim ve demokrasi birbirinden koparılamaz tek bir hedefdir.

— Türkiye’de biriken ekonomik–toplumsal–politik sorunlar ancak devrimle çözülebilir.

— Türkiye’de proletarya ve emekçi halk kesimleri gerçek politik kurtuluşa ancak demokratik halk devrimi yoluyla ulaşabilirler.

— Demokratik halk devrimi, toplumsal devrime (sosyalizme) yolu açacak ilk adımdır. Bu nedenle proletarya için demokrasinin fethi sorunu, politik iktidar sorunudur. Demokrasinin kazanılması esas amaçtan (sosyalizmden) kopuk, ondan bağımsız, kendi başına bir amaç değildir.

— Proletaryanın devrimci stratejisinde ilk adım olan demokratik halk devriminin kapsamı ve temel doğrultusu şudur:

- Baş düşman olan yerli finans–oligarşisini ve emperyalizmi halkın devrimci savaş birliğiyle iktidardan alaşağı etmek.
- Burjuvazinin halkı ezen askersel, bürokratik devlet aygıtını baştan aşağı parçalayarak, yerine devrimci halkın demokratik iktidar organlarını geçirmek.
- Halkın devrimci enerjisini seferber ederek, anti-emperyalist, anti-tekelleşim, anti-sömürgeci devrimci dönüşümleri başlatıp, toplumsal devrime (sosyalizme) yolu açmak.
- Demokratik halk devriminin bu görevlerini yerine getirebilmesi için, proletaryanın devrimde hegemonyası zorunlu ve temel koşuldur.

— Emperyalizme bağlı yerli finans–kapital, egemenliğini hangi devlet biçimiyle sürdürürse sürdürsün (faşist, otoriter, burjuva parlamenter vb.), onun egemenliğine demokratik halk devrimi yoluyla son vermek proletaryanın devrim stratejisinde ilk hedef olmaya devam edecektir.

III.III. PARTİ İÇİ MÜCADELE VE ÖRGÜTSEL SORUNLARDAKİ TUTUMUMUZ

Partiyi Marksizm–Leninizm’in ideolojik temelinden uzaklaştıran menşevik yönetimin bu sınıfsal ihanetinin pratikte açığa çıktığı alanlardan biri de örgütsel sorunlardır.

Örgütsel sorunların yakıcı önemi nedeniyle, 12 Eylül sonrasında parti içinde yürüttüğümüz ideolojik mücadelenin asıl ağırlığını uzunca bir süre boyunca örgütsel sorunlara verdik.

Örgütsel sorunlarda dün ortaya koyduğumuz görüşlerin, yoldaşlar tarafından bugünkü örgütsel gerçekler ışığında değerlendirilebilmesi için bunları aynen vermeyi uygun görüyoruz.

III.III.I TKP’DE DERİN BİR BUNALIM YAŞANDI

TKP’de menşevizmin daha 12 Eylül öncesinde yarattığı bunalım, 12 Eylül sonrasında daha da derinleşti ve olanca çıplaklığıyla açığa çıktı. Bu ideolojik, politik, örgütsel tüm alanları saran derin bir bunalımdı. Partinin yaşadığı bu durumu görmezden gelmek, parti sorunlarından oportünistçe kaçıştan başka bir sonuç doğuramazdı. Öte yandan, dedikodularla, politik skandallarla, oportünistçe laf cambazlığıyla zaman yitirmek asla komünistçe bir tutum değildi. Partideki bu-

nalımın objektif nedenini araştırmayıp, kişisel çekişmeler vb. ile olayları açıklamaya çalışmak, kafaları büsbütün karıştırmaktan başka bir sonuç getiremezdi. Lenin parti bunalımı konusunda şöyle diyor:

“Umutsuzluğa ve düş kırıklığına kapılmamak için bunalım kaynaklarının derinliğini iyice bilmek gerekiyor. İnsan, üzerinden atlayıverip bunalımdan kurtulamaz, ancak o bunalıma karşı kararlı bir savaş vererek ayakta kalabilir.”⁵

TKP’DE YAŞANAN BUNALIMIN ANA NEDENİ KÜÇÜK BURJUVA OPORTÜNİZMİNİN PARTİDEKİ EGEMENLİĞİDİR

Küçük burjuva oportünist unsurlar partide yalnızca önemli bir ağırlık oluşturmakla kalmayıp, parti yönetimine egemen olarak onu oportünist bir rotaya sokmuşlardır. TKP’de oportünizmin egemenliği, menşevik parti yönetiminde somutlanmaktadır. Sınıf mücadelesinin sertleşmesi ve özellikle faşist darbe ile birlikte küçük burjuva oportünist unsurlar yalpalamaya, mücadeleyi bırakıp kaçmaya başlamışlardır. Menşevik yönetimin tutumunu belirleyen de bütünüyle bu küçük burjuva sınıf tavrı olmuştur.

Menşevik yönetim 12 Eylül sonrasında derinleşen ideolojik–politik iflasıyla birlikte, TKP’deki bunalımı da derinleştirme yolunda ilerlemiştir. Partide yaşanan örgütsel dağılma, çöküntü, menşevizmin yarattığı bunalımın kaçınılmaz sonuçlarıdır.

Küçük burjuva oportünizminin TKP’de yarattığı bunalımın anlamı, gerçekte proletarya üzerindeki burjuva etkisinden başka bir şey değildir. Burjuvazi bir yandan baskı yöntemleriyle proletaryanın kavgasını engellemeye, öte yandan da reformist düşüncelerle onun devrimci mücadeleyi anlayışın yozlaştırmaya çalışmaktan geri durmaz. Burjuva reformizminden kopamayan menşevik yönetimin partide yürüttüğü kararsız, sallantılı politika son tahlilde burjuvazinin bu amacına hizmet etmektedir.

Partide menşevizmin egemenliği devam ettiği sürece o, partiye burjuva etkisini taşımaya devam edecektir. O nedenle, ileri işçilerin partide menşevik yönetimin egemenliğine göz yummaları, gerçekte burjuva etkisine göz yummaları demektir.

Partiyi küçük burjuva oportünizminin etkisinden korumanın yolu, küçük burjuva eğilimli unsurların partiye hiç sızmamış olmalarını dilemek vb. değildir. Kapitalist toplumda proletarya, her zaman için küçük burjuvazinin değişik katlarıyla ilişki içindedir. Tüm kapitalist ülkeler için geçerli olan bu durum, küçük burjuva katmanların ve küçük burjuva düşünce tarzının çok daha yaygın olduğu ülkemizde daha da geçerlidir.

O halde partiyi burjuva etkisinden korumanın yolu, bu etkiyi partiye taşıyan küçük burjuva eğilimine karşı sürekli ve kararlı bir mücadele yürütmekten geçmektedir. TKP’nin içinde bulunduğu koşullarda bu mücadele partiyi menşevizmin elinden söküp almak hedefinde somutlanıyor!

MENŞEVİK YÖNETİMİN FAŞİST DİKTATÖRLÜK KOŞULLARINDA VARDIĞI NOKTA TASFIYECİLİK OLDU

Sınıf savaşımının sertleşmesiyle birlikte yalpalamaya başlayan oportünizm aynı yerde duramaz. Hızla geriye doğru kayar. Nitekim oportünist resmi yönetimin 12 Eylül öncesindeki menşevik

⁵ Lenin, *Tasfiyecilik Üzerine*; Sol Yayınları, s.127.

çizgisi, faşist diktatörlük koşullarında hızla likidasyonizme doğru kaydı. Faşist diktatörlüğün terörü parti örgütlerini ve üyelerini ağır darbelerle yüz yüze getirirken buna bir de oportünist yönetimin likidasyonist politikası eşlik etti. 12 Eylül sonrasında partideki bunalımın alabildiğine derinleşmesinin nedeni, yalnızca faşist dikta koşulları değil, menşevik yönetimin partinin illegal örgütsel varlığını gün be gün eriten tasfiyeci tutumudur. Menşevik yönetimin, illegal parti varlığını örgütsel olarak tasfiyeye yönelmesinin temelinde, onun 12 Eylül öncesindeki ideolojik-politik tasfiyeciliği, yani proletaryanın savaş hattından devrimci düşüncenin uzaklaştırılması ve yerine reformcu bir anlayışın geçirilmesi gerçeği yatar.

Faşist diktatörlük koşullarında menşevik yönetim, partiyi kendi kaderiyle baş başa bırakarak, grupsal varlığının dar tekkesine kaçtı. Parti örgütleri yalnızca diktatörlüğün darbeleri tarafından değil, örgütlü parti varlığına sahip çıkmayan ve partinin hemen her kesimini örgütsüzleştiren tasfiyeci menşevikler tarafından dağıtıldı.

Faşist diktatörlük koşullarında partiyi yaşatabilmenin yegane yolu, yukarıdan aşağıya örgütlü, sıkı disiplinli, merkezi, illegal parti örgütlerini kurmak, güçlendirmek ve yaşatmaktır. Oysaki oportünistler, illegal proleter mücadelenin çetin koşullarından uzaklaşmak ve ellerini yakan parti görevlerinden kaçmak için – esas neden budur – yeni bir görüş geliştirdiler. Oportünist resmi yönetim sözde “partiyi korumak”(!) gerekçesiyle, “desantralize parti” görüşünü ortaya attı.

Oportünistlere göre, yukarıdan aşağıya, örgütlü, sıkı disiplinli, merkezileşmiş bir parti yapısı, diktatörlük koşullarında varlığını sürdüremezdi. O nedenle parti desantralize olmalıydı. Yani illegal parti örgütleri dağıtılıp yerine, parti örgütleri oluşturmayan örgütsüz üyeler yığını geçirilmeliydi. Partinin merkezi varlığını korumak adına da, parti yönetimindeki oportünist klik kendi gurupsal varlığını korumalıydı! Oportünizmin bu anlayışı, pratikte partinin örgütsel varlığının adım adım likide edilmesini amaçlıyordu. Nitekim menşevik yönetim bu süreçte parti örgütlerini dağıttı ve partiyi örgütsüz, işlevsiz üye yığınına dönüştürdü.

Tasfiyeci yönetimin faşist diktatörlük koşullarında ortaya attığı sözde “yeni” örgütlenme politikası gerçekte onun örgütlenmeme, örgütsüzleştirme politikasıdır. Tasfiyeci oportünizm, parti hattında yarattığı bu örgütsüzlüğü, genel bir eğilim olarak partinin resmi yayın organlarında açıkça ilan etmiştir: “Nerede bir yoldaş varsa, parti oradadır.”(!)

Tasfiyeciler bu sloganlarıyla örgütsüzlüğü yüceltmış oldular. Tasfiyecilik (likidasyonizm), proletaryanın illegal mücadelesinden kaçan, partinin illegal varlığını pratikte eritip yok eden menşevik parti anlayışının, gericilik döneminde büründüğü açık biçimdir.

Küçük burjuva oportünist liderler partinin örgütsel varlığını dağıtıp, likide ederlerken bile iyi niyetli olduklarına parti militanlarını inandırmaya çalıştılar. Bunu, partiyi korumak, işçileri diktatörlüğün baskı ve izlemesinden uzak tutmak için yaptıklarını söylediler. Ve böylece onlar, parti çalışmalarının sürekli kılınması, proletarya içinde illegal parti örgütlerinin kurulması görevinden kaçan ve yalnızca ağlaşan küçük burjuvalar olduklarını kanıtlamış oldular. Bu gözyaşları hangi niyetlerle akıtılmış olursa olsun, ortada küçük burjuva sınıf eğiliminin, proleter sınıf eğilimine karşı işlediği sınıfsal bir ihanet söz konusudur.

Sonuç olarak, faşist diktatörlük koşullarında iflas eden komünist parti normları değildir. İflas eden, pratikte bu normlara uymayan ve proletaryanın partisini Leninci parti çizgisinden uzaklaştıran küçük burjuva oportünizminin menşevik parti anlayışdır.

TKP’de ayakta kalmaya çalışan sağlam güçleri de tasfiyeye yönelerek onları maddi ve moral bir çöküntüye sürükleyen tasfiyeci menşevik yönetimdir.

Böyle bir yönetime ve onun oportünist hattına karşı açık ve kesin bir mücadele zorunludur. İlegal parti varlığını, resmi merkezin elinde likide olup tükenmekten kurtarmak için, devrimci öz taşıyan parti üyelerini ve örgütlü güçleri, TKP'nin Leninci saflarına geçirmek gerekiyor. Böylesi örgütlü güçleri, kadroları Leninci hatta saflaştırıp güçlendirmek için çalışmak gerçek komünistlerin görevidir.

MENŞEVİK YÖNETİM “5. KONGRE”(!) MANEVRASIYLA BİRLİKTE GERÇEK TKP ANLAYIŞININ TAMAMEN DIŞINA DÜŞMÜŞTÜR

Partide derin bir bunalımın yaşandığı koşullarda kadroların beklentisi partinin bütününe temsil eden bir kongrenin toplanmasıydı. Partide sorunların çözümü ve partinin ayağa kaldırılması bakımından çok önemli bir işlev görecektir bir parti kongresi, ancak partideki tüm kanatların temsili halinde gerçek bir kongre olabilirdi.

Ne var ki TKP'nin oportünist üst yönetimi çeşitli manevralarla, entrikalarla partinin bu görevi yerine getirmesini engelledi. Onun özel hesaplar peşinde olduğu, partinin çıkarlarını değil, grupsal çıkarlarını gözettiği kısa zamanda ortaya çıktı. Partinin resmi yönetimine çöreklenen oportünist klik (Partizan kliği), 1983 yılı sonunda yalnızca kendi kanadının temsil edildiği özel bir toplantıyı, “TKP'nin 5. Kongresi” olarak ilan etti.

Komünistler resmi merkez ve onun ilan ettiği “kongre” karşısındaki tutumlarını açık olarak ortaya koymalıdır.

BİZİM BU KONUDAKİ TUTUMUMUZ ŞU OLDU

TKP'nin 1973 sonrasındaki konferansı olan 1977 Konferansı'ndan bu yana, partinin bütününe temsil eden hiçbir konferans ya da kongre toplanmış değildir. Partinin 1977 Konferansı'nda oluşan merkez yönetimi de, TKP'deki Leninci ve oportünist platform itibarıyla ikiye bölünmüştür.

1983 sonunda ise resmi yönetim, parti örgütlerinin temsil edilmediği ve yalnızca kendi kanadının temsil edildiği bir toplantıyı “5. Kongre” diye ilan ederek parti normlarını, parti tüzüğünü, partinin iradesini açıkça çiğnemiştir. Bu tutumun parti yasallığı açısından anlamı şudur:

Savunduğu oportünist görüşler nedeniyle partinin iradesini temsil yetkisini zaten yitirmiş bulunan resmi merkez, bu kongreyle şimdi biçimsel olarak da meşruluğunu yitirmiştir. Bu nedenle biz, resmi yönetimin (menşevik yönetim) yaptığı “5. Kongre”yi özü bakımından da, biçimsel olarak da meşru saymıyoruz ve tanımıyoruz.

Artık bu noktadan itibaren Leninci parti normlarını gerçekten işletme, TKP'yi yeniden inşa etme görevi (bu amaçla her türlü parti toplantısı, konferans ve gerçek 5. Kongre'yi örgütleme görevi ve hakkı) TKP'nin Leninci örgütlerinin, Leninci kadrolarının omuzlarındadır.

Gerçekte bu durum TKP'nin iki ana eğilim itibarıyla bölündüğünü resmen ifade eder. Partimizde iki ana eğilimin ayrışması, birbirinden ideolojik-politik-örgütsel olarak kesin kopuşu anlamına gelen bu bölünme apaçık bir gerçek olduğuna göre, örgütsel sorunların çözümüne bu gerçeklik açısından yaklaşmak kesin bir zorunluluktur.

TKP'den iki ayrı ideolojik-örgütsel platform doğmuştur. Bunlardan biri, küçük burjuva oportünist eğilimli unsurların sağ oportünist, menşevik platformudur. Partinin resmi organlarını elinde tutan menşevik merkez, kendisiyle aynı politik hattı paylaşan diğer unsurlarla birlikte bu

oportünist platformu oluşturuyor. Bunların kendi iç çekişmeleri vb. sürüp gidiyor. Ama Leninci TKP eğilimine karşı bir araya gelmekten, bu amaçla birbirlerine destek vermekten de geri durmuyorlar.

Diğeri ise, Leninci eğilimi benimsemiş parti kadrolarının oluşturduğu Leninci TKP platformudur. Bu Leninci platformda tek örgütlü ve merkezileşmiş güç *İşçinin Sesi*'dir. Bunun yanı sıra, 12 Eylül sonrasında TKP'nin oportünist kanadından koparak, Leninci hatta saf tutmaya yönelen komünist çevre ve çekirdeklerin varlığı da bir parti gerçeğidir. Biz TKP'nin Leninci parti olarak yeniden inşası hedefini paylaşan komünist çevre ve çekirdeklerin henüz örgütsel olarak birbirlerinden ayrı oluşlarını içinde bulunulan koşullara, bu koşulların sonucu olan ilişki ve iletişim olanaklarına, olanaksızlığına bağlıyoruz. Fakat bu durumu, gerçek bir parti birliğiyle mutlaka ortadan kaldırılması gereken geçici bir ayrı düşme olarak değerlendiriyoruz.

III.III.II.TKP'DE YAŞANAN BUNALIM KOŞULLARINDA SAVUNDUĞUMUZ ÇIKIŞ YOLU: GÖREVLERİMİZ

TKP'NİN LENİNCİ BİRLİĞİ İÇİN, OPORTÜNİZMDEN ÖRGÜTSEL KOPUŞ ZORUNLUDUR

Resmi TKP merkezi Marksizm–Leninizm'e bağlı değildir. Onun yaptığı şey, Marksizm-Leninizm'i benimsemek değil, onu reformcu düşüncelerle sulandırarak benimser gözükmeğidir. Resmi TKP merkezinin proletarya enternasyonalizmine – onun devrimci özünü benimsemeksizin – gösterdiği sahte bağlılık, gerçek politik kimliğini örtmeye yarayan bir vitrin süsüdür. Çünkü proletarya enternasyonalizmine gerçek anlamda bağlı olan, dünya devriminin çıkarları doğrultusunda kendi ülkesinde proletarya devrimi için gerçekten mücadele edendir.

TKP'de resmi yönetimin temsil ettiği oportünist platformun, Leninci ilkelerden bir sapma olduğunu görmezlikten gelmek ve oportünistlerin tutumunu geçici hatalar olarak değerlendirmek, gerçekte oportünizmin işine yarar. Çünkü oportünizm köşeye sıkıştığında suçunu gizleyebilmek için, parti hattında yarattığı sapmayı bağışlanabilir, düzeltilebilir küçük hatalar olarak göstermeye çalışır. İşte resmi TKP yönetiminin yaptığı da budur.

“Bir oportünist doğası gereği, açık ve kesin bir tavır almaktan daima kaçınır, daima orta yolu tutar, iki ayrı görüş arasında bir yılan gibi kıvrılır ve her iki görüşle de uzlaşmaya çalışır.”⁶

Şu halde resmi yönetimin şu ya da bu hatasını yakalayarak, onun oportünist çizgisini düzelttiğim diye uğraşmak, boşa ömür tüketmektir. Partinin oportünizmin elinde oyuncak edilmesine seyirci kalmak yerine, oportünist hattan kesin biçimde kopmak ve Leninci parti çizgisinde çalışmaya koyulmak gerekiyor. Partimizin oportünizmin elinden çekilip alınması için başka bir yol yoktur.

TKP'de Leninci kadroların oportünizmden kopuşları temelinde gerçekleşen bölünme, partiyi Leninci çizgiye oturtmanın ve partinin Leninci örgütsel birliğini kurmanın ön koşulu olan zorunlu bir bölünmedir.

“Bölünmeler hareketimizi güçsüz düşürüyor” bahaneleriyle, Leninci eğilimin yolunu oportünizmden örgütsel olarak ayırmasına, onunla arasına kesin sınır çizgisi çekmesine karşı çık-

⁶ Lenin, *Bir Adım İleri İki Adım Geri*, Sol Yayınları, s.259.

mak, proletaryanın gerçek devrimci parti birliğini engellemekten başka bir şeye hizmet etmez. Çünkü doğru bir parti birliği, ancak Leninci ideoloji ve parti ilkeleri temelinde inşa edilebilir. TKP'nin resmi yönetimi ve onun temsil ettiği oportünist hat ise bu temele dayanmıyor. Tersine resmi merkez, Leninci ideoloji ve parti ilkelerini gün be gün ezip çığnıyor. O, varlığı ve faaliyetiyle TKP'nin Leninci raya oturtulması çabasına karşıdır.

TKP'deki sağ oportünist hat, resmi parti organlarını ellerinde tutan liderler ve bu liderler tarafından temsil edilen sağ görüşleri benimsemeye yatkın kadrolarla birlikte bir bütündür. Oportünist resmi merkezin, parti içinde dayanacağı kendi cinsinden bir gövdeye ne denli ihtiyacı varsa, gövdedeki küçük burjuva eğilimli unsurların da peşinden gidecekleri kendi cinslerinden bir başa o denli ihtiyaçları vardır. Bu nedenle oportünizme karşı ideolojik ve örgütsel mücadele, yalnızca parti yönetimindeki oportünist grup ya da liderlere muhalefet düzeyine indirgenemez. TKP'deki resmi oportünist hattı olduğu gibi yerinde bırakıp, onun tepesindeki resmi yönetimi bir diğeriyle değiştirmek biçimindeki bir anlayış, oportünizmin devamını istemekten başka bir şey değildir.

Partimizdeki ayrışma resmi merkez ile gövde arasında değil, iki ana eğilim arasındadır. Leninci hatta saf tutan kadrolar olarak bizlere düşen görev, partinin bütününde oportünist hatla aramıza kesin sınır çizgisini çekmektir. Ancak bu yolla TKP'de sağlıklı olan ne varsa Leninci saflara geçirilerek, parti oportünizmin elinden çekilip alınmış olacaktır.

TKP'de oportünist eğilimle, Leninci eğilim arasındaki zorunlu bölünmeye karşı çıkanlar, genel bir doğrunun ardına sığınmaya çalışıyorlar: “Komünist partisinde grupçu ve fraksiyoncu eğilimlere izin verilmemelidir!” Evet! Yüzlerce kez evet! Ancak bu Leninci ilkelerin, oportünizm tarafından içi boşaltılmış kalıplara indirgenmesine de izin verilmemelidir!...

TKP'nin Leninci kadrolarının, TKP adının arkasına sığınan oportünist eğilime karşı yürüttükleri mücadele – somut koşullar gereğince hangi biçime bürünürse bürünsün – grupçuluk ve fraksiyonculuk değildir.

Eğer oportünist eğilim, parti içinde Leninci eğilimi dışlamaya çalışarak, ayrı bir kanat olarak örgütlenmişse ve resmi parti organlarını küçük burjuva entrikalar yürüterek ele geçirmişse, o zaman ne yapmak gerekir? Oportünizmin egemenliğine dayanan bir “resmiyet” adına bu duruma göz yummak, partinin yıkımına seyirci kalmak olur. Oysa Leninci parti yasası, böylesi bir durumda, gerçek komünistlerin, yollarını örgütsel çalışmalar açısından da oportünist eğilimden kesin biçimde ayırmalarını şart koşuyor. Lenin, partinin oportünizmin elinde kesin bir yıkıma sürüklenmemesi için gerçek komünistlere, tüm parti işlerinin yönetimini kendi ellerine almalarını öğütüyor.

Partinin resmi organları Menşeviklerin eline geçtiğinde ve Menşevikler bu sayede parti çalışmalarını yozlaştırmaya koyulduklarında, Bolşeviklerin partide bağımsız bir politik çalışmayı başlatmaları bizzat Lenin'in önderliğinde verilmiş tarihsel bir örnektir. Lenin, Menşeviklerin elinde güçsüz düşen RSDİP'i, Bolşeviklerin bağımsız politik çalışmasıyla, Bolşevik kanat etrafında yeniden inşa etmiştir. Ve böylesi bir çalışmanın sonunda Bolşevikleştirilen parti, 1912 Prag Konferansı'yla “RSDİP–Bolşevik” olarak tarihsel görevlerini kucaklamaya koyulmuştur.

TKP'de Leninci ve oportünist eğilim arasında sürüp gelen mücadelenin özü de işte budur. Bunu anlayamamak, Leninci partinin yaratılması mücadelesinde bolşevik ve menşevik eğilim arasındaki tarihsel mücadeleden hiçbir şey anlamamış olmak demektir.

Partimizdeki zorunlu bölünme karşısında, gerçekten Leninci bir tutum takınabilmek amacıyla doğruyu arayan kadrolar vardır. Onlara, Marksizm–Leninizm'in parti içi mücadeleler konusunda verdiği tarihsel örnekler yol gösterecektir. Ve hemen ekleyelim ki, Leninci eğilimin

oportünist eğilimden kopuşunu kesin bir biçimde yaşayan partimizde, kadroların doğruyu bulabilmelerinin yolu bu tarihsel deneyimin özümsemesinden geçiyor. Burada, dünya proletaryasının büyük önderlerinin bu konuya ilişkin açıklamalarından birkaç örneği aktarmayı yararlı görüyoruz.

Engels, Enternasyonal içindeki bölünmeler karşısında, sahte birlik çılgınlıkları yüzünden Enternasyonal paramparça olmaya terk etmektense, onun çürümüş unsurlarından ayrılmanın gerekli olduğunu şöyle açıklıyordu:

“Balonun bir gün patlayacağını bildiğimizden bizim için sorun, yıkımı geciktirmek değil, Enternasyonalin bundan bozulmadan ve çarpıtılmadan çıkmasını sağlamaktı... Eğer Lahey’de uzlaşmacı bir tavır takınmış olsaydık, bölünmenin ortaya çıkmış olmasını engellemiş olsaydık, bu nasıl bir sonuç verirdi? Sekterler... Enternasyonal adına daha da büyük aptallıklar ve rezillikler yapmak için bir yıl daha elde etmiş olacaklar, en gelişkin ülkelerin işçileri tiksinti içinde yüz çevirecekler, balon patlamayacak ama ufak iğne delikleri yüzünden yavaş yavaş sönecek ve bunalımı nasıl olsa ortaya çıkaracak olan bir sonraki kongre, ilkeler Lahey’de zaten feda edilmiş olduklarından, en bayağısından kişisel çekişmelere indirgenecekti. O zaman gerçekten paramparça olacaktı. Bunun yerine artık çürümüş unsurlardan kurtulmuş olma onurunu taşıyoruz.”⁷

“Bölünme, ağır ve acılı bir olgudur. Ne var ki, bazen bir zorunluluk halini alır ve böyle hallerde her türlü zayıflık ve her türlü ‘duygusallık’ ... bir suçtur. Parti önderleri ne melektirler, ne evliya, ne kahraman, herkes gibi insandırlar. Hata yaparlar, parti düzeltir... Fakat belirli bir hata üzerinde direnilirse ve bu hatayı savunmak için grup kurulursa ve bu grup partinin bütün kararlarını ve proletarya ordusunun tüm disiplinini ayaklar altına alırsa, işte böyle hallerde bölünme bir zorunluluk olur.”⁸

Lenin, Bolşeviklerin yollarını, partiyi yıkıma sürükleyen tasfiyeci menşeviklerden, örgütsel olarak da ayırmalarından sonra, bu oportünistlerin Bolşevikleri bölücülükle suçlayacaklarını, oysa gerçek bölücülerin tasfiyeci Menşevikler olduğunu belirterek şöyle diyordu:

“Böylesi bölücülerin parti merkezlerinde kalmalarına izin vermek parti davasını kesinkes yıkmak demektir. Bu bölücüler bütün çalışmalarını durdurmada, ... partinin maneviyatını içerden çökertmede, parti merkezlerinde bulunuşlarından yararlanmışlardır. Böyle bir durumun sürmesine izin vermek, partinin birliği davasına onarılmaz korkunç bir zarar vermek demektir... Ucuz parti yanlısı sözler söyleyen herkes gerçek parti yanlısı değildir.”⁹

Oportünizmin içyüzü sergilenmeli, onun kaypak sınıf niteliği işçilere teşhir edilmelidir. Çünkü oportünizm kendini örtüleyip, değişik kılıklarla yeniden karşımıza çıkıyor.

UZLAŞMACILAR OPORTÜNİZMİN RESMİLİĞİNE BOYUN EĞMEYİ TKP’NİN GERÇEK LENİNCİ BİRLİĞİNİN YERİNE GEÇİRİYORLAR

Oportünizm, yalnızca açık açık oportünist görüşlerin savunulması ile yürütülemez. Örgütsel sorunlarımızın ortaya çıkardığı gerçekleri görmezden gelmek, oportünizme karşı gereken mü-

⁷ Marks–Engels, *Seçme Yapıtlar*, Sol Yayınları, c.2, s.516.

⁸ Lenin, *Düşünceler–Aforizmalar*, Yeni Dünya Yayınlar, s.128–129.

⁹ Lenin, *Tasfiyecilik Üzerine*, Sol Yayınları, s.149.

cadeleyi yürütmemek, bütün bunlar da doğrudan oportünizme hizmet eder. Bu tutumun en tipik örneği de şudur:

Partideki bunalımın çözümünü, bizzat o bunalımı yaratan menşevik yöneticilerden bekleyerek boşa zaman öldürmek. Partideki menşevik hattın kesin olarak kopmaksızın, bu hattı eleştirilerle ıslah etmeyi düşleyip, sonuç olarak menşevizmin bataklığında debelenip durmak!

İşte partide hem oportünist merkeze eleştiri yöneltip, hem de onun politik hattından kopmakta ayak direyenler en kötü uzlaşmacılardır. Uzlaşmacılar bu tutumlarına gerekçe olarak, sözde bir parti birliği anlayışın öne sürüyorlar. Ama onların parti birliğinden anladıkları şey son çözümlemede, yalnız ve yalnız TKP'deki oportünist hattın resmiliğini savunmak oluyor. Çünkü bu uzlaşmacı unsurlar, parti birliği adına, partide oportünizmin iradesine boyun eğilmesini öneriyorlar.

Uzlaşmacılar bu tutumlarıyla, TKP'yi yalnızca oportünist yönetim kliği ve onun etrafında kümelenen unsurlardan oluşan bir örgütsel varlık gibi görerek ve öyle göstererek, hem kendilerini, hem de kadroları çok kötü biçimde yanıltmaktadırlar. Uzlaşmacılara göre oportünist merkez ve onun hattı TKP'nin ta kendisidir ama TKP'nin Leninci kanadına ve bu kanadı oluşturan gerçek komünistlere ise – bu nasıl çarpık bir mantıksa – TKP'nin içinde yer yoktur. Uzlaşmacılar için, partideki asıl gerçeklik oportünizm ve onun resmi iradesidir. TKP'yi gerçek TKP niteliğine yükseltmeye çalışan komünistlerin iradesi ve mücadelesi ise, resmi çizginin dışında kaldığı için, uzlaşmacılara göre bir gerçeklik değildir. Çünkü uzlaşmacılık tipik bir memur zihniyetidir ve bu zihniyete göre gerçek olan tek şey, o anda resmi olduğu için boyun eğilmesi gereken iradedir. Bu irade en halisinden oportünist bir irade olsa bile!

Bu nedenle diyoruz ki, “uzlaşmacılık” oportünizmin beslenip boy attığı verimli bir topraktır. Uzlaşmacılar ne denli iyi niyetli kişiler olduklarını söyleyip iç geçirseler de, oportünizmin suç ortağı olmaktan kurtulamazlar. Uzlaşmacılar, gerçekte partideki oportünizmin özüne değil, yalnızca kendi canlarını sıkan bazı yönlerine eleştiri yöneltip rahatlamaktadırlar. Oysaki gerçek komünist, partide oportünizmin etkinliğinin doğurduğu şu ya da bu sonucun can sıkıntısıyla oflayıp pufleyen bir kişi değil, oportünizmin partideki etkinliğine son vermek üzere mücadele edendir.

Uzlaşmacılar, parti birliğinin hedefi olarak resmi TKP yönetiminin aldığı kararlara boyun eğilmesini gösteriyorlar. Ama partinin oportünizmin elinden koparılıp alınması için savaştan gerçek parti yanlılarının mücadelesi onlara bir şey ifade etmiyor. İşte tam da bu konuda, uzlaşmacılara, Lenin'in sorduğu soruyu sormamız gerekiyor:

“İşin aslında, bize partinin hedefi olarak gösterilen şey nedir?

“Bize gösterilen şey, güttükleri siyasete, çalışmalarının kapsamına, tasfiyecilikle otzovizm karşısındaki tutumlarına bakmaksızın, kendileriyle uzlaşmamız gereken ‘belli kişiler, gruplar ve kurumlar’ mıdır?

“Yoksa bize gösterilen şey bir parti çizgisi, tüm çalışmalarımızın ideolojik ve siyasal yöneltisi ve kapsamı, tasfiyecilikle otzovizmin girişimlerini tasfiye ödevi midir? O siyaseti uygulamayan ya da kabul etmeyen ‘kişilerin, grupların ve kurumların’ direnmesine karşın, ‘kişilere, gruplara ve kurumlara’ aldirmaksızın bu ödevin yerine getirilmesi midir? ... Bu iki görüş arasına kesin bir çizgi çekmezsek, yöneltimizi saptamamız olanaksızlaşır.”¹⁰

¹⁰ Lenin, *Tasfiyecilik Üzerine*, Sol Yayınları, s.99.

Oportünist resmi merkezin kararları (parti örgütlerini tasfiyeye girişen, partiyi derin bir bunalıma sürükleyen kararlar) doğrultusunda parti çalışmalarının yürütülmesi yoluyla, partinin güçlendirilmesi gibi parlak(!) bir düşünce uzlaşmacılara aittir. Ama bu yolla parti güçlendirilmez, olsa olsa partide oportünizm güçlendirilmiş olur!

İleri işçiler, parti saflarını Leninci parti çizgisinde yeniden düzenleyerek, partiyi adına yaraşır bir duruma yükseltmek istiyorlarsa, her şeyden önce bu küçük burjuva uzlaşmacı anlayıştan yakalarını sıyırmak zorundadır. Çünkü ülkemizin tarihsel ve toplumsal koşullarının ürünü olarak yıllardan beri uzanıp gelen bu dar kafalı uzlaşmacı anlayışın, işçiler üzerinde de derin izleri vardır. Bu anlayış, yanlış olanı değiştirmek için üzerine sorumluluk almaktansa, mevcut duruma boyun eğerek işi geçiştirme eğilimidir.

Köhnemiş yapıları, köhnemiş zihniyetleri, bugüne kadar esaslı bir devrim depremiyle sarsılıp yıkılmayan bu toplumda, uzlaşmacı bir ruh halinin ne denli yaygın olacağı anlaşılır bir şeydir. Hele ki Türkiye'nin küçük burjuva denizi ortamında, bu uzlaşmacı anlayışın, ortaya nasıl bir küçük burjuva politikacısı tipi çıkaracağını kavramak hiç de zor olmamalı. İşte Türkiye devrimci hareketi, işçi hareketi uzun yıllar boyunca bu yarım yamalak küçük burjuva politikacıların sultanı altında kalmıştır. Bu politikacı tipi, işçi hareketinde ve proletaryanın partisinde hareket ettiği ölçüde, kendi uzlaşmacı zihniyetini proletaryaya da taşımaktadır. Parti üyesi işçileri bile, devrimci proleter bir kararlılıkla hareket etmekten alıkoyan işte bu eğilimdir.

Uzlaşmacı politik anlayışın yarattığı, partide ortaya çıkardığı yarım yamalak politik adamlar, kararsız bekle-gör politikacıları, kendini garantiye almak hesabıyla iki sandalye arasında oturup her iki yandan da görünenler, evet efendimciler vb. Bunlar, devrimci işçilerin kararlı bir sınıf tutumuyla yollarının üzerinden fırlatıp atmaları gereken oyuncak adamcıklardır.

İleri işçinin partisini Leninci parti niteliğine yükseltebilmesi için, kendisini sınıfının özünde var olan kararlı, devrimci bir ruh haliyle donatmaya her şeyden çok ihtiyacı var. Proletaryayı devrime hazırlayacak ve devrimde utkuya ulaştıracak Leninci TKP, ancak ve ancak bununla, yani ileri proleterlerin devrimci bilinç ve politik kararlılığıyla yaratılabilir.

TEMEL GÖREV, TKP'Yİ LENİNCİ ÇİZGİDE YENİDEN İNŞA ETMEKTİR

TKP'de sürüp giden kavga, işçi sınıfının mücadelesinde her şeyin eskiden olduğu gibi, burjuva etkisi altında, yarım yamalak sürüp gitmesinden yana olan oportünizmle, savaşımın içerik ve biçimini devrimci tarzda kökünden değiştirecek ve yeniyi yaratacak olan Leninciliğin tarihsel kavgasıdır. Komünist hareketin geleceği, eskiyen, çürüyen oportünist yolun karşısında, yeniyi temsil eden Leninci yolu egemen kılmaya bağlıdır. Biz, Türkiye komünist hareketinde yeni bir dönemi başlatmak, yeniyi yaratmak olgusunu şöyle anlıyoruz:

Yeniyi yaratmak, Türkiye işçi sınıfının Leninci Enternasyonal döneminde temeli atılan partisini, TKP'yi gerçekten Leninci parti niteliğine yükseltmek demektir. Bunun yolu, TKP'yi Leninci kanadı etrafında yeniden inşa etmektir. Yeniyi yaratmak, partiyi işçi sınıfının içinden yükselen gerçek TKP düzeyine ulaştırmaktır. Bu görev, oportünist eğilime ve bu eğilimin örgüt yıkıcılığına varmış somut biçimi olan tasfiyeci menşevizme karşı kararlı bir mücadeleyle birlikte yürüme zorundadır!

İşte biz parti davasını bu biçimde kavrayan Leninci kadroların, pratikte yürütecekleri mücadelenin ürünü olarak toplayacakları TKP Leninciler kongresinin (gerçek 5. Kongre), komünist harekette bu anlamda yeni bir dönemi başlatacağına inanıyoruz. Leninci parti programı ve Le-

ninci tüzük temelinde bir araya gelen komünistleri birleştirip kaynaştıran, monolitik bir örgütsel yapıya ulaştıran bir kongre! TKP'nin yeniden inşasının temelini ancak böyle bir kongre atabilir.

Bizim içinde bulunduğumuz koşullarda bu hedef doğrultusunda çalışabilmemiz için tutacağımız ana halka ne olmalıdır? Parti çalışmalarında tutmamız gereken ana halkalar şunlardır.

— Öncü işçiler arasında çalışmayı başa almak.

— Öncü işçileri, partimizde yıllarca oportünizmin etkin olması nedeniyle içine düştükleri oportünistçe önyargılardan kurtarıp, Leninci parti çizgisine kazanmak.

— TKP'yi Leninci parti çizgisinde yeniden inşa görevini fiilen üstlenen illegal proleter çekirdekler yaratmak, bu çekirdekleri güçlendirmek ve pekiştirmek.

TKP'yi işçi sınıfı içinde yeniden inşa görevi, asıl olarak öncü işçilerin omuzlarındadır. Bu nedenle öncü işçileri, parti sorunlarını omuzlamış komünist militan düzeyine yükseltmek gerekiyor. Bunun için öncelikle gereken şey, oportünizmin işçiler arasında yarattığı yanlış çalışma alışkanlığını görebilmek ve bunu düzeltme kararlılığıyla işe girişmektir. Bu açıdan durum nedir?

İşçi hareketini yıllardır etkisi altında tutan küçük burjuva oportünizmi, ileri işçileri sendikal mücadelenin dar alanına hapsederek ve bağımsız sınıf politikasının sorunlarından uzak tutarak ekonomizm anlayışını yaymıştır. Bugün öncü işçileri, parti sorunlarını bilfiil omuzlarına almaktan alıkoyan en önemli neden, oportünizmin aşıladığı bu ekonomist anlayıştır. Öncü işçiler bu nedenle, sınıfın devrimci politik mücadelesini başa almak, sendikal mücadeleyi onun gereklerine tabi kılmak yerine, dar pratikçi bir sendikal mücadele anlayışının içinde boğulmaya devam etmektedirler.

Parti çizgisi kuşkusuz yığınlar arasında yürütülen pratik çalışmalarla yaşama geçirilebilir. Bu nedenle de işçi yığınlarının içinde, fabrikalarda, semtlerde örgütlenmek ve sendikal mücadeleye aktif katılmak temel görevdir. Ama bütün bu pratiğin partiyi güçlendirebilmesi için, pratiğe yol gösteren politik çizginin, doğru bir parti çizgisi olması gerekir. O nedenle her öncü işçi kendi kendine düşünmelidir: Pratiğime yol gösteren şey nedir? Menşevik TKP merkezinin oportünist çizgisi mi? Yoksa, TKP'nin Leninci kadrolarının savunduğu parti çizgisi mi?

Şu halde öncü işçilerin, pratikte yürüttükleri çalışmaların TKP'yi Leninci hatta güçlendirebilmesi için, bütün çalışma alanlarında oportünizmle araya kesin bir sınır çizgisi çekilmesi gerekiyor.

GERÇEK PARTİ BİRLİĞİ, LENİNCİ HATTA VE İŞÇİ SINIFI İÇİNDE YÜRÜTÜLEN PARTİ ÇALIŞMASI İLE KAZANILABİLİR

Birlik sorunu öteden beri işçi hareketinde sürekli tartışılan bir sorundur. 12 Eylül'den sonra yaşanan deneyler, işçilerin birliğinin ne denli yaşamsal önemde olduğunu ortaya koydu. Ne var ki, en fazla sulandırılan, içeriği boşaltılarak bir biçim sorununa indirgenen de yine bu birlik konusudur. Birlik ama nasıl bir birlik? Komünistler birlikten neyi anlıyorlar?

Bizim açımızdan sorun açıktır. Amaçladığımız birlik, işçi sınıfının devrimci–illegal parti birliğinde somutlanacak olan politik birliğidir. İşçi sınıfının gerçek politik birliği, Marksizm–Leninizm'in ideolojik temelinden yükselen bağımsız partisinin ve onun yürüttüğü devrimci sınıf politikasının çevresinde oluşur.

Bu nedenle birlik deyince biz, TKP'nin Leninci birliğinin işçi sınıfı içinde örülmesi hedefini anlıyoruz. TKP'de böyle bir birlik sorunu var mıdır? Vardır.

Partide bir bunalımın yaşandığı ve bölünmenin olduğu bir gerçektir. Oportünist eğilimle Leninci eğilim arasındaki bölünme kaçınılmaz bir bölünmeydi. Bölünen bir partide şimdi ne türlü bir birlik isteniyor? Yanıtlanması gereken asıl soru budur. Biz bu soruyu şöyle yanıtlıyoruz:

Türkiye işçi sınıfının illegal partisi TKP'yi Marksizm–Leninizm temelinde yeniden inşaaya çalışan gerçek komünistlerle, partiyi tasfiyeye girişen, yıkıma sürükleyen oportünistler arasında bir parti birliğinden söz edilemez. Kaldı ki TKP'deki oportünist merkez "5. Kongre" adı altında yalnızca oportünist eğilimin temsil edildiği bir toplantı düzenleyerek, kendi yolunu belirlemiştir. Böylece o da kendi açısından, birlik sorununda yalnızca oportünistlerin birliğini anladığını somut olarak ortaya koymuştur. Resmi TKP yönetimi, işçi sınıfının birliği adına, 12 Eylül öncesinin legal sosyalist partileriyle iç içe geçme yolundan yürümektedir.

Gerçekte resmi TKP yönetiminin yeri komünist harekette değil, legal sosyalist akımın temsilcisi olan küçük burjuva merkezlerin yanı başındadır. Proletaryanın politik birliğinin sağlanması özlemini duyan, fakat bu sorunun nasıl çözümleneceğini henüz kavrayamamış işçilerin, üç oportünist merkezin (TİP, TSİP ve resmi TKP merkezi) arasındaki ayrılığı yadırgamalarında şaşılacak bir yan yoktur.

Gerçekten de bu oportünist merkezlerin, özde hiçbir farkları yoktur. Bunların arasında resmi bir parti birliği kurulsun ya da kurulmasın, onlar zaten hayatın içinde, proletaryanın devrimci hattından ayrılan oportünist bir birlikteliği oluşturmaktadırlar.

İşçi hareketinde çok sayıda ayrı politik eğilim yoktur. İşçi hareketindeki politik merkezler, gruplaşmalar, sonuç olarak iki ana eğilime göre – Leninci eğilim ve burjuva kuyrukçusu oportünist eğilim – ayrılmaktadır. İşçi hareketinde devrimci kadroları ilgilendiren asıl sorun, oportünist merkezlerin, grupların vb. birleşmesi ya da bölünmesi vb. değildir. Onları ilgilendiren, Leninci hatta saf tutan devrimci grup ve çevrelerin parti birliğinin inşasıdır.

Gerçek parti birliği, ancak ve ancak, aralarında kesin ve net bir ideolojik birlik olan komünist grup, çevre ve kişileri kapsayabilir. İdeolojik birlik soyut bir kavram değildir. İdeolojik birlik, Marksizm–Leninizm'e bağlılığını ortaya koyan devrimci bir program birliğinde ve örgütsel ilkelerdeki birlikte, yani Leninci bir tüzük birliğinde somutlanır. Türkiye devrim sürecini doğru çözümleyen, proletaryaya devrimin gerekliliğini ve sınıfın görevlerini doğru kavratan devrimci bir program üzerinde birlik sağlanmadan, parti ve örgütlenme ilkeleri üzerinde birlik olmadan, parti birliği olamaz.

O halde işçi sınıfının parti birliği, TKP'nin Leninci hattında saf tutan komünist grup ve çekirdeklerin merkezi örgütsel birliğidir. Bu hedefe nasıl ulaşılacak?

Bu hedefe içi boş birlik propagandalarıyla birlik dilekleriyle ulaşılamaz. Birlik kazanılır ve kazanılmalıdır. Onu kazanmanın yolu, komünistlerin proletarya saflarındaki Leninci parti çalışmalarından geçiyor.

Öncü işçiler, Leninci parti çizgisinde konumlandırılır ve parti birliği konusunda doğru bir perspektife sahip kılınırsa, henüz çok mütevazî görünen bu çalışmalar, gerçekte daha sonraki adımların atılabilmesi için yapılmış çok önemli bir hazırlık olacaktır. Böyle bir ortak çalışma içinde bir araya gelecek olan komünist işçiler, inatçı ve ısrarlı çabalarıyla TKP'nin Leninci birliğini yerel çalışmaların içinde öreceklidir.

O nedenle proletaryanın Leninci parti birliğini kazanmak, TKP'yi Leninci tarzda ayağa kaldırmak için atılacak somut adım, parti çalışmalarını işçi sınıfı içinde böyle bir perspektif doğ-

rultusunda yürütmektir. Böylece, gericilik döneminin çetin sınav günlerinden geçerek ayakta kalmayı başaran öncü işçiler, gerçek komünist kadrolar, illegal parti çalışması içinde kaynaşmış ileriye atılacaklardır. TKP'nin Leninci kanadı etrafında yeni bir tarzda ayağa kaldırılması ancak bu yolla gerçekleştirilebilir. Türkiye komünist hareketinde bütünüyle Leninci eğilimin soluğunu taşıyan yeni bir dönem ancak bu yolla başlatılabilir.

Böylesi bir çalışma anlayışını paylaşan komünist grup ve çekirdekler, içinde bulunulan nesnel ortamın yarattığı engeller nedeniyle çalışmalarını ayrı ayrı yürütmek zorunda kalabiliyorlar. Bu durum Leninci parti güçlerinin etkili olamadığı ve bunların gerçek bir parti birliğine ulaşamayacakları anlamına gelemez. Tersine, proletaryanın Leninci parti birliği sorununun çözümü, ne kadar çok sayıda ve yüksek nitelikte Leninci kadronun Leninci parti çizgisinde örgütlü olarak saf tuttuğuna bağlıdır.

Sonuç olarak, partideki bazı kişilerle ya da gruplarla yollar ayrılırken, bazılarıyla birleşmesi bir kişisel çekişme ya da sempati sorunu olmayıp, Leninci parti birliği anlayışının gerekli kıldığı politik ve ilkesel bir tutumdur.

TKP'nin oportünizmin elinde güçsüz düştüğü dönemlere bir son verip, TKP'yi gerçekten işçi sınıfının güçlü, Leninci partisi yapmak tüm ileri işçilerin ortak davası olmalıdır. TKP Türkiye işçi sınıfına aittir. Ve ileri işçiler onu adına yarasız Leninci bir parti niteliğine yükselteceklerdir.

IV. SONSÖZ

Biz bugün, örgütsel sorunlarda savunduğumuz hedeflerin yaşama geçirildiği yeni bir durumla yüz yüze bulunuyoruz. Nedir bu durum?

TKP'nin Leninci kanadı *İşçinin Sesi*, partimizin gerçek 5. Kongresi'ni toplayarak, Leninci güçlerin örgütlülüğünü gerçek parti birliği düzeyine yükseltmiştir. Bizim, TKP-*İşçinin Sesi* 5(1). Kongresi'ne ilişkin açık tutumumuz şudur:

Biz bu kongrenin partimizin tarihinde yeni bir dönemi başlattığına inanıyoruz. Kongrenin kabul ettiği yeni parti programını ve kararları bütünüyle benimsiyor ve savunuyoruz.

Kongre, TKP'de Leninci eğilimin ne denli geliştiğini ve olgunlaştığını kanıtlayan somut bir platform olmuştur. Kongreyle, TKP'de Leninci güçlerin örgütlülüğü, bir kanat düzeyinden gerçek bir parti düzeyine yükselmiştir. TKP-*İşçinin Sesi*'nin çizdiği mücadele hattı ve örgütsel sorunlarda getirdiği Leninci çözümler, işçi sınıfının Leninci parti birliğinin ideolojik-örgütsel zeminini ortaya koymaktadır.

TKP'de Leninci eğilimle, oportünist eğilim arasında 1979'dan itibaren süregelen açık mücadele, bugün artık "iki ayrı kongre, iki ayrı parti" gerçeğiyle noktalanmış bulunuyor.

Menşeviklerin egemenliği altındaki resmi TKP, komünist parti niteliğinden tamamen uzaklaştırılmış ve işçi sınıfının devrimci kavgası açısından, geleceği olmayan küçük burjuva oportünist bir partiye dönüştürülmüştür. Menşevik yönetim TKP adını kullanarak, parti gerçeklerini henüz yeterince kavrayamamış olan pek çok parti üyesini aldatmaya devam etmektedir.

Bizce, Türkiye işçi sınıfının Leninci Enternasyonalin bağrında doğan partisi TKP, bugün artık TKP-*İşçinin Sesi*'nde yaşamaktadır. İşçi sınıfının devrimci kavgasında yerini alanlar ve alacak olanlar için bundan böyle gerçek TKP, TKP-*İşçinin Sesi*'dir.

Oportünizme karşı olduğunu söyleyen parti üyeleri bu somut gelişme karşısında tavırsız kalamazlar. Örgütsel sorunlarımızın çözümü yolunda atılmış ve TKP'nin Leninci çizgide yeniden inşası ile sonuçlanmış olan somut adımlar bir kez hesap dışı tutulursa, yok sayılırsa, kişi kendini bir çözümsüzlük batağına sürüklemiş olur. İşte bugün bir yandan menşevik yönetime karşı çıkıp, diğer yandan Leninci merkeze de uzak durmak isteyen yoldaşlar, böyle bir çözümsüzlüğü kendileri yaratmaktadırlar.

Bu nedenle, hâlâ geçmişin değerlendirmelerine takılıp kalan ve parti sorununda çözümsüzlüğün devam ettiğini yineleyip duran yoldaşlara, bugünkü parti gerçeğini hatırlatmak için şunu söylemek isteriz:

Bugün bir bunalımdan söz edilecekse, bu, gerçek TKP'nin değil, oportünizmin (resmi TKP'nin) bunalımıdır. Leninci hatta parti lokomotifini raya oturtan temel adımlar atılmıştır. Ve gerçek TKP'nin sağlam temeller üzerinde yükselmesi, resmi TKP yönetiminin ve onun etrafında kümelenen grupların krizini derinleştirmektedir, daha da derinleştirecektir.

İşçi sınıfının devrimci hattında saf tutan yoldaşların ise şimdi önlerinde yeni bir savaş yolu uzanıyor.

Gerçek 5. Kongre'siyle ayağa kalkan TKP'mizi, işçi sınıfının en ileri, sınıf bilinçli evlatlarıyla örgütleyerek, sınıfın gerçek öncüsü konumuna yükseltmek!